

SREMSKA

Godina I • Broj 1 • 12. oktobar 2012. • cena 40 dinara

**сремске
новине****POLJOPRIVREDA****SETVA**

Foto: G. Mulić

U OVOM BROJU**Stočarima povećane premije** Strana 2.**Berba u Mačkovom vinogradu** Strana 4.**Sremcima za setvu treba 2,2 milijarde dinara** Strana 5.**Poljoprivreda u školskoj klupi** Strana 8.**Sremci na sajmu u Komendi** Strane 10-11.

U Sremu će ove jeseni strinama biti zasejeno oko 57.000 hektara. Ukoliko se procene ostvare navedene površine bi bile veće od prošle godine za oko 15 procenata.

Setva je skuplja od prošlogodišnje, a Zadružni savez napravio je kalkulaciju koja kaže da po hektaru setvene površine treba uložiti najmanje 40.000 dinara.

Po toj računici, za setvu u Sremu treba izdvojiti oko 2,2 milijarde dinara pa se postavlja pitanje da li će i uz kakvu agrotehniku biti zasejane sve planirane površine.

**SMS
MALI OGLASI
064/1629-737**

Dim uzeo prve žrtve

Sve doskora paljenje biljnih ostataka po njivama donosilo je male materijalne štete, a najviše su, zbog pokvarenih vozila, potrošenog goriva i angažovanja ljudi, trpeli vatrogasna služba i MUP. Sada je sve drugačije. Broj intervencija se krajem septembra još više povećao, nesavesnost je počela da odnosi i ljudske živote pošto je i jedno lice stradalo u saobraćajnoj nezgodi prouzrokovanoj gustim dimom na putnom pravcu Sremska Mitrovica – Veliki Radinci. Zato su, na konferenciji za novinare u Policijskoj upravi Sremska Mitrovica najavljenе oštrel akcije protiv nesvesnih građana.

UMESTO UVODNIKA

Zašto „Sremska poljoprivreda“ ?

Od danas, naša novinska kuća na tržište izlazi sa još jednim izdanjem – „Sremskom poljoprivredom“, listom koji će izlaziti dva puta mesečno. Zašto „Sremska poljoprivreda“ i zašto baš sada?

Zato što verujemo da su našem poljoprivredniku, razapetom između državnih obecanja, prevarantskih nakupaca i srušne godine, potrebne novine u kojima će se čuti i njegov glas, čuti njegova muka.

Zato što verujemo da je i nadležima potrebno da do najšire javnosti dopre saznanje da konkretnim potezima dokazuju da je poljoprivreda okosnica razvoja i načinjeći potencijal. I zato ćemo ponovo pratiti da li nadležni reči pretvaraju u dela, sve što čine po tom pitanju, od lokalnog do državnog nivoa.

Zato što verujemo da „Sremska poljoprivreda“ može biti još jedna spona između prerađivača i paora, stručnih službi i poljoprivrednika pa ćemo u svakom broju prenositi savete stručnjaka, iskustva iz prakse i konkretne probleme sa kojima se poljoprivrednici suočavaju u svakodnevnom poslu.

Zato što želimo da „Sremska poljoprivreda“ postane deo svakog sremskog poljoprivrednog domaćinstva, nezaobilazno štivo u informisanju zadružara i zadruga, novine koje će čitati i oni koji odlučuju na našem agraru.

Afirmisamočemo uspešne i otvoreno ukazivati na sve probleme, a uvek podsećati na potencijal bogatstva između Dunava i Save: 240.000 oranica, skoro 60.000 hektara šuma, više od 5.000 hektara voćnjaka, skoro 4.000 hektara vinograda, tri hiljade hektara livada, potencijale naše prerađivačke industrije i znanja naših vrsnih stručnjaka iz poljoprivrednih službi, instituta i fakulteta.

Iskustvo novinara „Sremskih novina“, tradicija i ugled osnovnog izdanja naše kuće, daju nam nadu da ćemo ostvariti ambicije, naravno, uz nesebičnu pomoć u vidu predloga i sugestija naših čitalaca.

Glavni i odgovorni urednik
Živan Negovanović

**SUSRET MINISTRA POLJOPRIVREDE
STOČARIMA U DOBANOVCIIMA****Povećane premije,
reprogram kredita**

Dobanovci (5. oktobar 2012.)

-Na farmi „BD Agro“ u Dobanovcima Goran Kneževiću, ministru poljoprivrede, domaćini su bili proizvođači mleka i odgajivači goveda rase holštajn. Pre dijaloga ministar Knežević je saopštio novčane vrednosti uredbi za stočare: povećane premije sa pet na sedam dinara po litri mleka, za topljenike 1.000 dinara po komadu, za tovnu junad 10.000 i umatičena grla (sa HB oznakom) 25.000 dinara po grlu.

-Za par dana završćemo dogovor sa bankama o reprogramiranju otplate kredita. Mi sa 600 miliona dinara želimo da učestvujemo u subvencionisanju kamate. A za vas stočare iduće nedelje želimo da donesemo uredbu raspodeli kukuvara - 500 kilograma po muzari - rekao je Knežević i dobio aplauz pedesetak prisutnih farmera.

Ministar Knežević je pozvao stočare da kažu šta očekuju od Vlade i da se uskoro uključe u javnu raspravu o zakonu o podsticajima gde će za duži period biti navedena izdvajanja iz državne kase za potrebe poljoprivrednika.

Farmeri su Ministarstvu poljoprivrede predložili da se za njihove potrebe državno zemljište izdaje na 20 godina i sa unapred utvrđenom cenom i da i oni dobiju subvencioniran dodeljeno gorivo po grlu!

Proizvođači su, takođe, predložili i da se premije za umatičena grla isplate do 1. jula i da se ubrzano završe poslovi na otvaranju nezavi-

Susret ministra sa stočarima

sne laboratorije za mleko, jer je Srbija jedna od retkih zemalja u kojoj mlekarne kao kupci određuju kvalitet i na osnovu te ocene plaćaju.

Holštajn asocijacija stočara je obavestila ministra da su ospozobljeni da za 44.000 grla, koliko imaju njihovi članovi, vode selekcijske mere i evidenciju o grlima i, kako kažu, taj će posao obaviti stručno i manje će koštati državu od sadašnjih cena koje uzimaju osnovne i regionalne službe.

Prema razgovoru koji smo vodili sa farmerima, oni su za „AgroServis“ izjavili, da su zadovoljni izdvojenim novcem za njihove potrebe, ali da očekuju ubrzanu isplatu, jer mnogi među njima nisu finansijski sposobni da obnove setvu niti da nabave hrani za celu godinu. Među proizvođačima mleka na skupu u Dobanovcima, gde inače radi farma sa 2.000 muzara, sa gorčinom je komentarisana vest da je u Srbiju od početka godine do 1. oktobra uvezeno 12.559.663,22 kilograma mleka, po prosečnoj ceni od 0,45 eurocenta, koju naši farmeri još nisu ostvarili.

Izvor: AgroServis

MINISTAR GORAN KNEŽEVIĆ**Pomoć poljoprivredi 150 miliona evra**

Goran Knežević, ministar poljoprivrede

BEOGRAD (10. oktobar 2012.) - Ministar poljoprivrede Goran Knežević izjavio da je merama, vrednim 150 miliona evra, država dala najveću pomoć agraru u poslednjih 25 godina i da je projekat savetodavaca u poljoprivredni bio politički i malomanski.

„Srbija je počela ozbiljno, iskreno i sistemski da pomaže domaćoj poljoprivredi. Usvojene su životno važne mere za saniranje posledica suše, a do kraja godine nas očekuju zakoni o subvencijama za agrar“, rekao je Knežević u intervjuu za „Novosti“.

Bez uredbi i ad hoc mera

Posle usvajanja novih mera za pad cene šećera i za razvoj stočarstva, Knežević, koji je i novoizabrani potpredsednik SNS, otkriva i da država više neće uredbama i ad hoc mera da pomaže seljacima, već sistemskim propisima i ozbiljnom strategijom koju će sprovodi u delo.

Država je usvojila set mera u ukupnoj vrednosti većoj od 150 miliona evra, što je najveća državna pomoć agraru u poslednjih 25 godina. „Povećali smo direktnе subvencije poljoprivrednicima, oslobodili ih pojedinih plaćanja, prolongirali isplate kredita koje su podizali, intervensi na tržistu kupovinom deficitarnih robe...“, objasnio je on.

„Najavom spuštanja carina i prelevmana na uvoz šećera postigli

sмо samoinicijativno obraćanje šećerana vlasti s porukom da će vratiti cene šećera na nivo od pre 1. oktobra. Pratićemo ostvarenje te napade i dalje ćemo da povlačimo sve adekvatne poteze u cilju stabilizacije snabdevnosti i cenovne stabilitetu“, dodaо je ministar.

Agrarni budžet će biti sve veći

Knežević je obećao poljoprivrednicima pomoć iskrenim odnosom i politikom subvencija koja se neće, kao do sada, menjati po dva puta godišnje.

„Agrarni budžet će biti sve veći iz godine u godinu, a siguran sam da će se i poslovni ambijent popravljati, pa će i sami poljoprivrednici osetiti sigurnost i započeti novi ciklus većih investicija“, kazao je on.

On je najavio usvajanje sistemskog zakona o subvencijama u poljoprivredi koji će zameniti

dosadašnje vladanje uredbama i nestabilan okvir koji je otežavao planiranje poljoprivredne proizvodnje. Osim toga, očekuje da ćemo izmeniti i nekoliko drugih zakona koji su u praksi pokazali velike manjkavosti.

Prirodne predispozicije za efektivno navodnjavanje

Knežević je poručio da se vlasta se ne može boriti protiv svetskih trendova, ali protiv monopolija i spekulacije na hranu može i to će činiti svim sredstvima.

On je rekao da u Srbiji postoje prirodne predispozicije za efektivno navodnjavanje, ali ono ne može da se uradi ni brzo ni jeftino, rekao je on i dodao da je veliki projekt navodnjavanja koji je bivši ministar Dušan Petrović najavljuo bio veliki samo na televiziji.

Knežević tvrdi da Srbija ima prirodne potencijale da postane agrarno jaka zemlja koja će izvoziti više hrane, ali nas nasleđen način rada i razmišljanja sputava da krenemo napred.

„Nedostatak kapitala za ulaganje je, takođe, veliki problem, kao i sve jača konkurenčija poljoprivredne proizvodnje iz EU“, kazao je on i dodao da je optimista, ali neće biti lako podići konkurenčnost našeg agrara u takvim uslovima.

Izvor: Tanjug; Foto: Internet

GORAN JEŠIĆ: O KONKURSU ZA DODELU BESPOVRATNIH SREDSTAVA ZA ODVODNJAVANJE POLJOPRIVREDNOG ZEMLJIŠTA**Milijarda za odvodnjavanje**

Goran Ješić

Novi Sad (26. septembar 2012.) - Potpredsednik Vlade AP Vojvodine i pokrajinski sekretar za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo Goran Ješić, održao je konferenciju za novinare, na kojoj je bio reči o aktuelnom konkursu ovog Sekretarijata za dodelu bespovratnih sredstava za odvodnjavanje poljoprivrednog zemljišta na teritoriji AP Vojvodine.

Ukupan iznos sredstava za ove namene je 310 miliona dinara, pri čemu će za istu namenu zajedničkim ulaganjem sa JVP „Vode Vojvodine“ i opštinama, u ovaj posao biti uloženo oko milijardu dinara. Konkurs za odvodnjavanje poljoprivrednog zemljišta predstavlja novi način sufinansiranja projekata, rekao je Ješić i naglasio da Sekretarijat ima veliku podršku lokalnih samouprava u realizaciji ovog projekta. Reč je o udruživanju sredstava, kako bi se za sredstavu utroščuila, čime bi se obezbedilo mnogo lakše realizovanje projekata. Inače, za ovaj konkurs udružuju se namenska sredstva iz budžeta lokalnih samouprava, stečena od dela sredstava dobijenih od zakupa državnog poljoprivrednog zemljišta, koja su strogo namenska. Ovaj konkurs bio je otvoren do 8. oktobra, sa ide-

jom da ukupno bude izdvojeno oko 930 miliona dinara, sa ciljem da se očisti kanalska mreža u dužini od 1.800 km na vojvodinskoj teritoriji. Tokom sledeće godine očekuje se da će biti očišćeno oko 41 odsto od ukupne kanalske mreže. Jedan od prioritetnih projekata Sekretarijata i tehničke službe „Voda Vojvodine“ je i novi investicioni ciklus koji podrazumeva ulaganje u regionalni hidrosistem za navodnjavanje, u ukupnoj vrednosti od 265 miliona dinara. Ovaj projekat podrazumeva realizaciju tri projekta i podsisteme: „Tisa-Palić“, koju će omogućiti navodnjavanje 14.000 ha, zatim, podsistem „Kula-Mali Idoš“, koji će omogućiti navodnjavanje 3000 ha, kao i podsistem „Nova Crnja-Zitište“, čime

će biti omogućeno navodnjavanje 6000 ha. Efekti ove tri investicije na ukupno 23.000 ha bili bi vidljivi kroz stabilizaciju poljoprivredne proizvodnje, koje bi u normalnim godinama bili veći za oko 30 do 40 odsto, a u ekstremno sušnim godinama, razlike u prinosu bila bi i do 100 odsto. Drugi tender, koji je u pripremi odnosi se na zaštitne poljoprivredne objekte, u vrednosti od 168 miliona dinara. Očekivani efekti realizacijom ovog projekta su povećanje sigurnosti zaštite od poplava površine od 19000 ha i to pored poljoprivrednih površina, na kojima se odvija poljoprivredna proizvodnja, tako i naselja sa stanovništvom, industrijom, infrastrukturnim objektima i imovinom građana. Kako je Ješić rekao, tokom naredne četiri godine realno je očekivati obezbeđenje 150 miliona evra za unutrašnje vode i za sve što je neophodno da bi se sistem doveo na nivo od pre dvadesetak godina, uz obavezno izdvajanje sredstava za odbranu od spoljnih voda, u visini od 4 miliona evra.

Izvor: AgroServis

OSNIVAČ I IZDAVAČ: NIPD "Sremske novine" d.o.o. Sremska Mitrovica

• Trg vojvođanskih brigada broj 14/II • **DIREKTOR:** Dragan Đordjević

DIREKTOR MARKETINGA: Zlatko Žrilić **TEHNIČKI IZDAVAČ:** Dragan Čosić
Katica Kuzmanović, Zorica Garašanin-Stefanović, Dušan Poznanović, Sanja Mihajlović, Stevo Lapčević, Milan Mileusnić (fotoreporter), Gordana Majstorović • **MARKETING:** 064/16-29-737
• **ŠTAMPARIJA:** DOO MAGYAR SZO KFT OJ Štamparije "Forum" Novi Sad • **E-mail:** poljoprivreda@sremskenovine.co.rs
TELEFON/FAX: 022/610-144

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka Matice srpske, Novi Sad

63(497.113)

Sremska Poljoprivreda / glavni i odgovorni urednik Živan Negovanović.
- God. 1, br. 1 (okt. 2012) - . - Sremska Mitrovica: Sremske novine, 2012. - Ilustr.; 46 cm

Dva puta mesečno.
ISSN 2217-9895
COBISS.SR-ID 273701127

**REČ POLJOPRIVREDNIKA:
STEVAN KRSTONOŠIĆ IZ VOGNJA**

Sejaču pšenicu na većim površinama

Iako je do sada sam imao skoro 60 odsto površina pod kukuruzom, a po 20 odsto pod sojom i pšenicom, Stevan Krstonošić iz Vognja će ove jeseni sejati pšenicu na trećini površina, odnosno na oko 100 jutara

Uvreme početka setve pšenice bili smo u poseti kod Stevana Krstonošića, marljivog poljoprivrednika iz Vognja. Slušajući savete stručnjaka, ali i prave ekonomsku računicu, i Stevan razmišlja o promeni u strukturi setve ratarskih kultura.

Koliko zemlje obrađujete i koja Vam je uobičajena setvena struktura?

- Oko 180 hektara. U Setvenoj strukturi kod mene su godinama zastupljene tri kulture: pšenica, kukuruz i soja.

S obzirom na najavu stručnjaka o učestalijim sušama: da li će kod Vas doći u ovoj proizvodnoj godini do promene u strukturi setve?

- Da, naravno. Kako sejem pšenicu, kukuruz i soju, odlučio sam se da ove godine prema planu setve imam manje-više sve kulture približno zastupljene, dakle sve na oko trećinu površina, a možda samo nešto malo više kukuruga. Do sada sam imao skoro 60 odsto površina pod kukuruzom, a po 20 odsto površina pod sojom i pšenicom, dok će ove jeseni sejati pšenicu na trećini površina, tačnije na oko 100 jutara - kaže Krstonošić.

Koje sorte ćete sejati?

- I to sam ove godine izmenjao. Za ovu setvu pripremio sam NS-ove i Limagrain-ove sorte pšenice. Imam od Simonida, Zvezdanu i Apache, Autan i Andino.

Stevan Krstonošić

Kako ste pripremili parcele za setvu pšenice i kakva će agrotehnika biti primenjena?

- Na ovim parcelama predusev je kukuruz. Bacio sam 100 kg MAP-a po jutru, a zemlju pripremam tanjiranjem. U setvu krećem 10. oktobra, što znači da kad se pojave Vaše novine u prodaji, već ću biti pri kraju setve. Na proleće ću ići prvi put ureu što ranije, krajem februara. Ako bude potrebe, a verovatno će biti, primeniu folijarnu prihranu preko lista, ili možda neku korekciju sa azotnim džubrivima AN ili KAN.

A kakvu ćete zaštitu primeniti?

- Što se tiče zaštite mora se uraditi dva puta tretman protiv bolesti, folijarno preko lista i protiv korova. Bez toga ne vredi ni raditi - zaključuje Stevan Krstonošić.

D. Čosić

VAŠAR U RUMI

Tele od 150 kilograma – 520 evra

Ruma (3. oktobar 2012.) - Oktobarski vašar u Rumi godinama je služio da bi stočari opredeljeni za tov kupili telad. Međutim, to se danas nije dogodilo, jer su nakupci podigli cene teladi sa 450 na 520 evra, za težinu oko 150 kilograma. Zbog toga je i prodato svega 20 komada. Od nezadovoljnih kupaca smo čuli da neće odustati od tova i da će po telad ići

u okolinu Kruševca, Čačka i Valjeva. Na vašaru nije bilo utovljene junadi, a za klanice je ponuđeno svega desetak krava.

Koliko je suša uzela danak pokazuju i cene balirane deteline od 200 dinara i balirane zobi od 300 dinara.

Seme luterke, doneto iz Novog Bečeja, Karadorđeva i Petrovčića, prodavano je po 200 dinara za litru.

Izvor: AgroServis

Ko je želeo mogao je kupiti kvalitetnu ždrebac, po ceni 200-300 evra

NIKOLA BORKOVIĆ, POLJOPRIVREDNIK IZ PLATIČEVA

Soja i ječam - sigurnost za stočare

Iako je ova godina bila izuzetno sušna, Nikola Borković iz Platičeva ostvario je solidan prinos na soji od 1,3 do 1,5 tona sa sortom Balkan na površini od pet jutara čime je više nego zadovoljan, jer mu to pokriva 20 odsto troškova u proizvodnji stočne hrane

Poljoprivrednik Nikola Borković iz Platičeva obrađuje oko 60 jutara oraničnih površina. Na tim površinama bavi se proizvodnjom ratarskih i površinskih kultura.

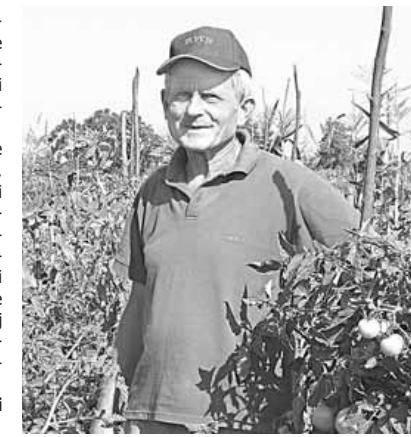
Od ratarskih kultura seje pšenicu, ječam, kukuruz i soju, a pored pomenutog bavi se još i tovom junadi. Kako je u stočarstvu, zbog nižih troškova proizvodnje, dobro imati obezbeđenu svoju hranu, razgovarali smo sa Nikolom o tome kakve je imao prinose na soji i u kojoj meri mu ovogodišnji rod pokriva ulazne troškove u tovu jutra.

Koje ste sorte soje sejali i kakav ste prinos ostvarili?

- S obzirom da je ova godina bila izuzetno sušna, imao sam solidan prinos koji se kretao od 1,3 do 1,5 tona po jutru sa našom sortom Balkan, na površini od pet jutara. Balkan je jedna izuzetna sorta stabilnih prinosa koja je dosta otporna na sušu i preporučio bih je svima - ističe Borković.

Koje je bila agrotehnika?

- Predusev je bio kukuruz. Primijenjeno je duboko oranje i zaoravanje. Od džubriva je bačeno NPK 15:15:15 od 200 do 250 kilograma po jutru u jesen. Tokom vegetacije vršena je folijarna prihrana i zaštita. Kada se uspešno uradi dubinsko prskanje, posle setve a pre nicanja, tu onda korov nema šta da traži. Mada je urađeno i jedno špartanje, čisto radi reda.

Nikola Borković

Koje preparamate koristite u zaštiti useva soje?

- BASF-ov Pulsar jer je najbolji.

Kako ste prošli ove godine sa drugim ratarskim kulturama?

- Ne pamtim ovakvu godinu sa kukuruzom, iako sam primenio punu agrotehniku. Na svu sreću imao sam solidne prinose na pšenici i ječmu, tako da mi je ječam donekle amortizovan podbačaj u prinosu kukuruza.

Da li soju koristite samo za ishrani stoke?

- Soju koristimo isključivo za potrebe našeg gazdinstva, u kojem uzgajamo 30 tovnih junadi.

Koliko Vam to pojeftinjuje tov junadi?

- Soja ima dobru cenu na tržištu, a oko 20 odsto ulaznih impata se odnosi samo na nju. U ishrani stoke pored proteina i drugih komponenata koje kupujemo, posle kukuruga najbitnija nam je soja, tako da nam mnogo znači to što je ne moramo kupovati.

Kako komentarišete nove mere Vlade o podsticajima za stočare?

- Za tovnu junad biće, kažu, povećanje sa pet na 10 hiljada dinara po grlu. Međutim, još uvek nije došlo do te realizacije. Ako država zaista želi da pomogne stočarima i ima ozbiljnu namjeru da održi stočarstvo, po meni je najbolje da se iz robnih rezervi odobri, na primer, 500 kilograma kukuruzu da po grlu. Odobrili su 500 kilograma kukuruza po grlu farmerima koji drže krave, dok su ostali stočari tu zapostavljeni, što nema logike, jer i bikovi jedu, a ne samo krave. Uostalom, ne držim ja bikove samo za sebe.

Setva je počela. Koja strna žita će imati u strukturi setve?

- Planiram da zasejem pet-šest jutara pod žitima. Ušli smo u optimalni rok setve, a vlage nema. Što pre krećem sa setvom ječma koji će stići u junu, jer je to i prva hrana koju mogu da dajem stoci, a ječam može biti zastupljen u ishrani i do 50 odsto - kaže Nikola Borković.

D. Čosić

TRŽIŠNA KRETANJA

Kukuruz vodeći u izvozu

Beograd (8. oktobar 2012.)

- Od prošle godine do 30. septembra iz Srbije je izvezeno pšenice i kukuriza u vrednosti od 240 miliona evra - pokazuju podaci koje je „AgroServisu“ dala Uprava carine.

Za 875.100 tona kukuriza kupci su platili 171 milion evra, a za 280.000 tona pšenice 60 miliona evra.

Za naše brašno i dalje postoje interesi u inostranstvu, pa smo ukupno izvezli 133.000 tona vrednih oko 36 miliona evra.

Šta se može očekivati od novog roda? Procenjuje se da je sa žetvenih površina od 1.275.888 hektara ostvarena proizvodnja kukuruza od 3.502.846 tona, što je za 45 odsto manje u odnosu na ostvarenu proizvodnju u 2011. godini i za 40,9 odsto manje u odnosu na desetogodišnji prospekt (2002-2011). Realizovana proizvodnja sa prenetim zatima iz prethodne sezone ne pokriva domaće potrebe (procenjene su na oko četiri miliona tona) tako da neće biti viškova ovogodišnjeg merkantilnog kukuruza za izvoz. Očekivana proizvodnja kasnih useva u odnosu na 2011. godinu beleži pad kod šećerne repe za 22,9 odsto, soje za 42 odsto, suncokreta za 23,1 odsto, krompira za 32,5 odsto i pasulja za 41 odsto. U voćarstvu se očekuje manja proizvodnja jabuka, za 40,3 odsto, šljiva za 37 odsto i grožđa za 11,7 odsto.

Izvor: AgroServis; Foto: D. Čosić

BERBA U IRIGU

Priča iz Mačkovič vinograda

Sava Jojić - Mačak

Ko su bili pudari? Ima li sličnosti između pudarskog paprikaša i vina? Od koga u Sremu savet vredi tražiti, a od koga ne... Ovom pričom želimo da Vas odvedemo u neka ne tako davna, ali već skoro sasvim zaboravljeni vremena...

Sredinom septembra, Vinarija Mačak iz Iriga, za radoznale prijatelje, novinare i ponekog slučajnog gosta, organizovala je berbu grožđa koja je izgledala kao u ona stara dobra vremena... Kažu, neka da su se nadničari okupljali rano, već oko 4 sata izjutra, na Patilovom čošku u Irigu i odatle talijama kretali u vinograde. Mi smo startovali nešto kasnije, oko deset, u Mačkovoj senici a i taljige su nam bile malo konforne. Prikolica s ciradom i klupama pričaćena za traktor. Sva potrebitna oprema već je bila spakovana, čekali smo se samo mi, „berači“. Nakon polučasovnog truckanja kroz iriške atare, stigosmo i i do jednog od Mačkovič vinograda. Gajbice su već poređane duž svakog reda, amperi i makaze takođe spremni. Tu je i harmonikaš. Kaže gazda Sava: „tako je to nekad bilo, harmonikaši su pravili atmosferu“. Vredna družina odmah se latila alata i uskoro su najbolji i najbrži među nama počeli da se ističu. Muzika se orila, makedže strekcale, a amperi i gajbice punili neočekivanom brzinom. Već smo svi hvatali po novi red kad, zvuk klepetuše i strogi glas pudara, prekinuo je i muziku i žamor berača: „Ko ste Vi i šta radite i moni vinogradu?“ upitao je. Aha, šta sad? Ko je sad ovaj lik? I šta on hoće od nas? Kako se miris pečene slaninice širio poljem, a i vredna domaćica je već postavila sto, zaključili smo da bi bilo najbolje da svi sedi lepo doručujemo pa da se objasnimo, pa čemo onda videti šta ćemo dalje. Uz pravi sremski doručak: slaninu, luk, papričicu, onaj neponovljivi domaći hleb i po koju čašu vina priča je lako tekla.

Svetozar Krstić, u selu poznatiji kao Đeda, zvao se čovek koji nas je zatekao na delu. Kaže, nekada su vinograd čuvali pudari, a danas on čuva tradiciju pudara.

„Pudar je nekad bio najstariji član familije, mada, bilo je i mlađih nije da nije. On je živeo u kolibici sred vinograda jedan period tokom godine. Tačnije negde od polovine avgusta, pa i do početka novembra, zavisno od sorte grožđa koje se čuva. U stvari, vinograd se čuva od momenta kada grožđe počne da zri, da dobija boju i slast. Do tada, ono nije zanimljivo nikom, ni pticama ni ljudima. Ali, kada počne da rudi stvar se menja. Ono što ljudi uglavnom ne znaju je to da kada ubere jedno zrno grožđa, ali ne i ceo grozd, onda taj grozd napadaju zolje“, objasnio nam je Đeda.

Mačkov podrum

Berba u Mačkovom vinogradu

„Zato, nastavlja pudar svoju priču, ja imam ovu čegrtaljku kojom teram čvorke, zatim klepetušu za ostale ptice i budžu (poveću motku) za ove štetnočine na dve noge.“

Pudari su, po njegovoj priči, mogli da odmaraju u onom najtoplјijem delu dana, od oko 10 prepodne do otprilike 15 časova popodne. Tada je i ljudima i pticama previše toplo da bi išli u štetu. Njihov doručak je izgledao slično kao ovaj naš današnji, slaninica na žaru je bila obavezni stojak, naravno. Za ručak se spremašto ono što se nađe u baštici: paradajz, paprika, luk, šargarepa i sl. „Bećar paprikaš, ne zove se on tako slučajno“, smeška se naš pudar. „E, al' zato je večera mnogo ozbiljnija“, smeška se podižući čašu. „Kod nas, u Sremu važi pravilo da ko do podna vino piće, od njega savet ti ne traži“, nazdravimo svi zajedno.

A kakve su bile te čuvene pudarske noći, pitam i time otvaram novo poglavlje uspomena, koje i gazda Sava inspiriše na priču. Sava Jojić, zvanji Mačak, ne pitah ga za poreklo kokicu ili što god drugo od živine za večeru. Pa se onda kuvalo, danas čuveni, pudarski paprikaš. Pa se pevalo i veselilo do pred zoru.“ A ako

se desi da baš niko ne doneše ništa od živine, šta se onda kuva, pitam i sama ne verujući u mogućnost takvog scenarija. „E onda tek postaje zanimljivo“, smeškaju se ovi sad već prilično zreli momci u ozbiljnim godinama i nastavljaju priču, sve uskačući jedan drugom u reč kako bi mi što bolje dočarali te mangupske trenutke njihove mladosti. „Nije bitno jel kokica il' je pevac, još ako je u tuđem guvnu. Nekad su koke spavale na grani nekog drveta, a ta grana umela je da se pruži preko ograde“, smeškaju se šeretski. „Kažu koja je sličnost između pudarskog paprikaša i vina? Pa samo u ajnšlogu! To vam je ona sumporna traka za dezinfekciju bureta. E onda bećari, pale taj ajnšlog pa ga poture kokici pod nos, ona se omami i obavezno padne s ulične strane tarabe. Biće tu i više komada za veče. E onda se ona lepo ošuri, pa se čisti, doda se male zeleni, luka, šta se već nađe pri ruci i kuva se. Dok se kuva, piće se rakija, a posle se prede na vino. Peva se... Obično su to bile momačke žurke, al' bilo je i devojaka ponekad. I tako, veselje do prvih petlova.“

Kako sve što je lepo ima svoj kraj tako su se i ove, nazovimo ih, žurke završavale već sredinom jeseni, kada na scenu stupaju berači. Prema rečima našeg domaćina, berba grožđa je u to vreme bila najzajedničniji i najveseliji sezonski događaj. „Uvek je bilo važna ona čuvena hleba i igara, kaže on. Žito je u to vreme već bilo pokosoeno, pa je hleb bio obezbedjen, a sad još samo da se obere grožđe pa će biti i igara.“ U berbu su dolazili svi: prijatelji, rođaci, čak i oni rođaci što žive u gradu, nadničari. Uvek je tu bilo i dece i devojaka pa je pesma i veselje bilo neminovnost. Danas je to sve mnogo stresnije i mnogo manje romantično, ali ... nećemo o tome ovoga puta. Ovoga puta ostajemo u onim lepim, ne tako davnim, pomalo romantičarskim vremenima kada se isto kao i sada teško živelio, ali je bilo i nekako mnogo opuštenije i veselije. Ovoga puta ostajemo u Mačkovom vinogradu, u društvu pudara, beračara i muzikanata pa dokle ko izdrži. Il' bar do prvih petlova.

Tekst i foto:
mr Mirjana Maksimović

Malešević: Pšenica na većim površinama

Prof. dr
Miroslav
Malešević

NOVI SAD (07. oktobar 2012.)
- Kordinator za naučno stručne poslove na Institutu za ratarstvo i površinstvo „Novi Sad“ Miroslav Malešević izjavio je da će pšenica biti posejana na većim površinama od lanjskih i da je setva počela pre nekoliko dana.

Profesor, doktor Malešević je kazao za Tanjug da se, prema interesu proizvođača za nabavku semena, očekuje da će pšenice, ječam takođe biti zasejan na većim površinama, što je, kako je naglasio, dobra vest jer je „pšenica ove godine dala bolji prinos od kukuruza“.

„Želja je da se pšenicom zaseje negde oko 550.000 hektara i negde oko 70.000 do 80.000 pod ozimim ječmom i racuna se da bi desetak hiljada hektara trebalo da bude pod ozimim tritikaleom. Znači, ukupno bi jesenjas strna žita trebalo da budu zasejana na površinama od 650.000 hektara“, procenio je Malešević.

Malešević je dodao da će uz površine koje će na proleće biti zasejane jarim ječmom i ovsem, to biti „pripremena struktura od ove koju smo imali do sada“.

„Kukuruz je obran, suncokret i soja su davno požnjeveni tako je oslobođen prostor za setvu pšenice i jedino se čekala kiša koja nikako da dođe“, rekao je Malešević dodajući da mnogi ratari imaju velike probleme sa oranjem, osnovnom obradom i predsetvenom pripremom, ali i sa samom setvom.

Po Maleševiću, najveći problem pored suvog zemljištva, koje je isušeno čak do 120 centimetara, su žetveni ostaci, pogotovo iza kukuruza, pa mnogi pribegavaju njihovom paljenju što je, kako je naglasio, i zabranjeno zakonom i štetno jer uništava veliku količinu organskih i hranjivih materijala koji su zaostali u tim žetvenim ostacima.

Problem sa isušenom zemljom, kako je Malešević objasnio, dobar deo poljoprivrednika rešava upotrebu

bom teške mehanizacije kao što su teške tanjirace i razređivači i tako uspeva da pripremi zemljište za setvu.

„Najveći deo proizvođača čeka da se nešto dogodi, odnosno, čeka da padne kiša. Naš je savet da se sva-kako krene sa pripremom zemljišta, jer se može desiti da baš tamo pri kraju oktobra dođe do nekog kišnog perioda koji bi mogao da izbaci ratare sa njiva na više dana što bi dovelo do drugog problema, a to je kašnjenje setve“, upozorio je Malešević.

Profesor je istakao da bi proizvođači pšenice trebalo da malo povećaju dubinu, da dublje seju, na pet centimetara, kako bi sprečili da eventualno manja kiša izazove klijanje.

Malešević je izrazio zadovoljstvo što se setva uprkos lošim vremenskim uslovima i veoma suvom zemljistu ipak odvija.

„Setva ječma je počela negde oko 25. septembra i svakim danom ona sve više odmiče, jer teoretski optimalni rok za setvu ječma ističe upravo ovih dana, odnosno do 10. oktobra“, objasnio je Malešević napominjući da poljoprivrednici nemaju problema sa obradom zemljišta na parcelama na kojima su bili suncokret i soja.

Malešević savetuje da bi ratari koji imaju lakše tanjirace trebalo na njih da postave dodatne terete, kako bi mogli da obrađuju isušenu zemlju, ili da, kako je kazao, od komšija pozajme teške tanjirace.

Izvor: Tanjug

Ne treba čekati s pripremom zemljišta, Foto: D. Čosić

ASOCIJACIJA POLJOPRIVREDNIKA

Setva bez agrarnog dinara!

Novi Sad (9. oktobar 2012.) - Posle katastrofalne suše koja je nanela ogromne gubitke poljoprivrednoj proizvodnji, poljoprivrednici treba da ulože značajna sredstva u kupovinu goriva, semena i dubriva, kako bi kvalitetno zasnovali novi rod. Pomoći države poljoprivrednicima kasnije, jer će povrat sredstava za subvencionisano gorivo, repromaterijal i mere pomoći stočarskoj proizvodnji biti isplaćene kada setva prođe, a poljoprivrednici će potrebna novčana pomoći odmah. Odlaganje plaćanja subvencionisanih kredita i odobravanje novih još uvek nije definisano od strane Ministarstva poljoprivrede, iako je više puta najavljivano kao mera za pomoći poljoprivredni. Upravo bi ova mera obezbediла poljoprivrednicima sredstva za jesenje radove – pi-

še u saopštenju za javnost Asocijациje poljoprivrednika.

Oni podsećaju da se Asocijacija poljoprivrednika kroz medije, ali i dopisima Ministarstvu poljoprivrede i Ministarstvu finansija, kao i Vladu Srbije, još u avgustu ove godine oštro protivila uvođenju svake zabrane izvoza žitarica, uljarica i industrijskog bilja. Kao što je i očekivano, ovogodišnja zabrana izvoza šećerne repe, soje i suncokreta je omogućila domaćim prereditačima da sirovine nabavljaju po nižim cenama, a da pri tome nisu u obavezi da svoje proizvode plasiraju na domaće tržište, te smo svedoci da je umesto postignute željene stabilnosti tržišta država primorana da zbog nestaćice šećera i ulja ove proizvode uvozi – kaže se na kraju saopštenja, koje je potpisao Miroslav Kiš, predsednik Upravnog odbora Asocijacije

SREMSKA MITROVICA - HOĆE LI U SREMU BITI ZASEJANO 57.000 HEKTARA STRNINA ?

Za setvu treba 2,2 milijarde dinara

Setva skuplja od prošlogodišnje - Zadružni savez napravio kalkulaciju koja kaže da po hektaru setvene površine treba uložiti najmanje 40.000 dinara - Samo potrebe za osnovnim mineralnim đubrivotom - NPK, za jesenju setvu strnina iznose oko 14.000 tona, a ta količina je minimalna za ostvarenje prosečnih prinosa

Poljoprivrednik Stevića Umetić iz Laćarka zasejaće ove jeseni 10 jutara zemlje - šest jutara stočnim ječnom a četiri jutra pšenicom. Ječam se je zbog ishrane stoke, a pšenicom zbog plodoreda. Ovaj poljoprivredni proizvođač, poput velike većine drugih, veli da će se potrošavati mere agrotehnike, ali će istovremeno gledati da se što manje zaduži.

- Zemlju sam pripremio za setvu, ječam sam dobrom delom kupio, nešto će semena uzeti u zadruzi, a sejem ga da bi moja stoka imala hrani. Ko zna šta donosi naredna godina na tržištu hrane za stoku? Država je obećala i stalno obećava da će pomoći stočarima, a stoka ne može da čeka gladnju. Bio sam na pijaci i tamo je merkantilni kukuruz koštalo 27 dinara, a sad je 30 dinara po kilogramu. Soja je već 90 dinara po kilogramu i zato je bolje kad se ljak obezbedi bar deo hrane za stoku koju gaji - smatra Umetić.

U Sremu će, prema procenama, ove jeseni strnina biti zasejeno oko 57.000 hektara. Ukoliko se proocene ostvaruju navedene površine bi bile veće od prošle godine za oko 15 procenata.

- Poljoprivredni proizvođači, po red obaveze pridržavanja plodoreda, ove godine imaju i stimulativno višok rod strnina sa prihvativim cenama ovih kultura. Takođe, jedan od velikih aduta za povećanje površina pod strninama je i ovogodišnja ekstremna suša koja je katastrofalno uticala na smanjenje prinosa jarih kultura i finansijski rezultat - objašnjava plan setve strnina u Sremu **Vladimir Vlaović**, sekretar Udrženja odbora za agrar Sremske privredne komore.

Konkretnije, planirano je da pše-

nica je da bude sejana na oko 52.000 hektara, ozi-mi ječam na 3.500 hektara, a tritikale na 1.500 hektara.

Po Vlaovićevim rečima, ova setva će sigurno biti skuplja od prošlogodišnje.

- Poređenja radi, lana je seme pšenice bilo 31 dinar po kilogramu, a ove godine košta i do 55 dinara. Nafta je bila između 120 i 125 dinara, sada je to 141 do 150 dinara, đubrivo je nešto skuplje nego lane, ali čemo videti koliko će koštati u jeku setve. Zadružni savez je napravio kalkulaciju koja kaže da po hektaru treba 40.000 dinara za radove, obradu, plus seme i đubrivo. Tu bi mašinske usluge koštale 15.000, seme 11.000 i đubrivo oko 13.000 pohkataru. Po

Pavle Nenadović

toj računici za Srem treba dve do 2,2 milijarde dinara za setvu - pojašnjava Vladimir Vlaović. Samo potrebe za osnovnim mineralnim đubrivotom - NPK, za jesenju setvu strnina iznose oko 14.000 tona, a ta količina je minimalna za ostvarenje prosečnih prinosa. Međutim, kako je odnos cena mineralnih đubriva i osnovnih poljoprivrednih proizvoda

pojavljan, na štetu poljoprivrednih proizvoda, i ove godine će izostati veća upotreba đubriva i biće na nivou polovine potreba, što će se nepovoljno odraziti na prinose u narednoj godini

Obavke procene potvrđuje i poljoprivrednik **Stevan Budošan** iz Sremske Mitrovice koji će zasejati oko 25 hektara pšenice. Priča nam da uvek se pšenici na soju koju s poteća prihrani određenom količinom đubriva i to donosi uštedu.

- Iako sam sve finansiram, ne mogu da ne primetim razlike u ceni semena i repromaterijala. Išao sam u Novi Sad da kupim seme, plaćao sam ga 4.800 dinara, a prošle godine je bilo barem 1.000 dinara jeftinije - veli Stevan Budošan. - Ipak, najvažnije je setvu uradim kad treba u procenjujem da će tih 25 hektara zasejati za tri do četiri rada.

Rekorder Srbije u proizvodnji pšenice **Pavle Nenadović** iz Voginja će ove jeseni zasejati 400 jutara pšenicom. Iako poseduje najsavremeniju mehanizaciju, kako kaže, priprema zemljišta za setvu se od-

vajala jako teško i to baš i nije idealno za setvu.

Pavle Nenadović je poznat i potome da ne voli kalkulacije niti racuna troškove ulaganja u setvu.

- Troškovi se lako mogu izračunati ali bojam da bih se obeshrabrio. Sve je skupo: seme, đubre, nafta... Ako kažem da se posle skidanja roda sa 500 jutara kukuruza ne može arenda platiti, onda znate kakva je situacija - priča Nenadović.

Kada je reč o primeni mineralnih đubriva, Pavle će baciti 100 kilograma „uree“ po jutru.

- To sam radio već r nekoliko godina i pokazalo se da je dobro. U sušnoj godini je veoma bitno da se azot sputi na poteče na dubinu od 60 do 90 santimetara, da biljka svojim korenom teži niže da ide, da pobegne u stresnim uslovima za vlagom i da ne zavisi puno od površinske vlage - pojašnjava rekorder u proizvodnji pšenice i ukazuje da je ove godine kukuruz „došao u probleme“ i izgoreo baš zbog mnogo fosfora i kalijuma.

- Moj cilj je da što kvalitetnije

i bolje zasejem što veće površine kako bih u žetvi ostvario što bolji prinosi. Naravno da se tokom žetve može uštedeti, ali mene interesuje samo to da što više proizvedem a da bih to uradio moram zasejati kvalitetno seme, moram koristiti optimalne količine kvalitetnog đubriva. Kad se tako radi, onda se setva po hektaru sigurno košta 40-50 hiljada, možda čak i više - navodi Nenadović.

Za kraj, Pavle Nenadović otvara deo priče kako je u sušnoj godini ostvario rekordan prinos od 6,9 tona pšenice po hektaru na parceli koja, dok je Pavle nije uzeo u zakup, desetak godina nije obrađivana.

- Na njoj sam imao prinos veći od

Bez kiše

Optimalni rok za jesenju setvu je od petog do 25. oktobra, ali je ovaj posao počeo ranije zbog ovogodišnjeg ranijeg skidanja jesenjih useva.

Nekada se kukuruz brao i u novembru, a nezapamćena ovogodišnja suša doprinela da se sve ranije ubere i ovriš tako da je i setva ranije počela. Seje se na oba sektora proizvodnje podjednako. Međutim, kratkoročna i dugoročna vremenska prognoza ne idu na reklu ratarama jer nema, niti će uskoro biti ozbiljnijih padavina.

pet tona po jutru, tačno 5.052 kilograma - kaže Pavle. - Sve joj je dato toj pšenici, čak je i tri puta prskana fungicidima. Bila je zasejana novosadska sorta „Zvezdana“ koja je ove godine na svim parcelama bila jaka dobra i uspeo sam da u ovoj, „najluđoj“ godini ostvarim prinos o kome sam maštalo deset godina.

S. Đ. - Ž. N.

KRALJEVCI - U POSETI DOMAĆINSTVU ĐORĐA VUKAŠINOVIĆA

Bundeve, spas za seljake?

Ratar Đorđe Vukašinović, iz Kraljevaca kod Rume, završio je jesenju berbu kukuruza, soje, bundeva i izveo i računicu: ima dovoljno da do sledeće žetve i berbe prezive on i njegova četvorčlana porodica. Nešto zarade biće na bundevama, a sve ostalo je bio uzaludan posao. Kukuruz je radio nešto jače od tone po hektaru, umesto desetak tona po hektaru, a sejao je petnaest hektara. Jedva da je podmirio troškove kombajniranja, a na 2,5 hektara soje dobio je 2.500 kilograma prinosa, dok je na na pola hektara ubrao oko vagon i po bundeva. Pšenica je bila dobra i to je, pored bundeva, donelo i izveznu dobit.

- Bilo je, a biće još sušnih godina. Nije problem nama seljacima da preživimo, problem će biti jesenja i proletnja setva, jer nemamo para za obradu, a nemamo šta ni prodati. Suša je desetkovala rod. Sa pšenicom, koju sam sejao na 15 hektara dobro sam prošao, a sve ostalo je čista propast. Da, počeo sam da uzgajam i bundeve i one će doneti takođe neku zaradu. Vagon i po bundeva, koje prodajem švercerima, ovde na šoru, doneće mi gotovo 300.000 dinara. Pola je čista zarada i veliki spas u ovo vreme. Ki-

Đorđe Vukašinović: Od bundeve ima dobre zarade

logram bundeve ide po 20 dinara, a da sam nosim na pijacu bilo bi i po 40 dinara. Bundeva je sve traženija, jer je reč o ekološkom proizvodu, koji se ne prša herbicidom. Zapravo bundeva se mora sejati na njivi koja ni prethodne godine nije tretirana herbicidom, a mi imamo malo takvih - ekološki čistih njiva - priča nam 36-godišnji Đorđe Vukašinović, zemljoradnik iz Kraljevaca kod

Rume, na ulici, pored velike gomile obranih belih i žutih bundeva koje čekaju kupce na veliku.

Još prošle godine Đorđe je tovio i po 20 junadi u turnusu, a lani, kad je podvukao crtu, shvatio je da je sa junadima „proizveo gubitak“ i odlučio da prestane sa uzaludnim poslom.

- Odlučim se za čistu ratarsku proizvodnju, kad ono suša i žega,

gori zemlja. I, rezultat je poražajući. Ali, ja će izdržati. S druge strane, tržište će ostati bez robe koju sam i ja svake godine prodavao, pa će cene skočiti. Evo, počeo je i četvrti mesec, a prave kiše nema. Pitajte me, ako ova suša nastavi, kako ćemo posejati, kako pripremiti jesenje oranje za proletnju setvu. Traktori se pate u njivama, zemlja je zasušila da se plugovi lome pri pokušaju oranja. Uzalud snažni traktori, suva zemlja je jača. Meni ništa ne znači što je cena kukuruz ovde u Sremu preko 30 dinara. Nemam ga za prodaju, a nemam ni dovoljno da hranim stoku. Ništa nam ne znači to što su cene poljoprivrednih proizvoda duplirane, kad su nam čardaci prazni. U ovom slučaju jedino mogu profitirati uvoznici, a svi ostali su na gubitku. Ne znam kako prebrodit ovo stanje, ali sam opet siguran da će i to proći kao ružan san - kaže Đorđe.

Đorđe ima pristojan mašinski park, imanje moderno opremljeno, vlastitih 13 hektara obradive zemlje i još toliko obradive u arendu. Uzima zemlju u zakup od komšija - starijih i iznemoglih, koji više ne mogu privredovati, da u šali kaže da on trojici-četvorici seljaka zamjenjuje penziono osiguranje. Za srpsku agrarnu politiku, bar u prethodnih

Nikako u kredit

Bankarski krediti se ne mogu uzimati, kamate prelaze iznos zarade u poljoprivredi. Ne, ne pomislijam da uzimam kredit za poljoprivrednu proizvodnju, ne želim da mi banka prodaje imanje i da me raskučava, a takvih primera je već mnogo - zaključuje Đorđe Vukašinović.

desetak godina, kaže da je opasnija od suše, da država stimulacijama po hektaru površine puni džepove bogatih, a da mala gazdinstva u svemu tome prolaze „kao bos po trnju“.

- Kad budemo znali pet godina unapred kakva nam je državna politika prema agraru, biće svima i lakše i bolje. Bogati, koji su uzeli u zakup državnu zemlju, biće sada oslobođeni zakupnine, a ja sam već platio zakup mojim komšijama. Jedin dobra stvar je regresirano gorivo, ali i tu ima problema, jer moram kupiti svoje gorivo odjednom, a za to nemam odjednom dovoljno para. Sve je naopako - kaže Vukašinović. - Žalimo za bivšim zadrugama, našim najboljim kreditorima i vremenu je da se država pozabavi vraćanjem zadruga u selo. Zadruge su nam davale robne kredite - seme, đubrivo, hemiju, a mi vraćali kad ovršemo i požanjemo u robi. Kad smo se zaduživali, tačno smo znali šta moramo vratiti.

J. SI.

Ključne tačke u proizvodnji tovnih pilića

Pileće meso se odlikuje visokom biološkom vrednošću, lakom svarljivošću, dobrim ukusom i sočnošću pa spada u vrlo omiljene namirnice. Priprema piletine je moguća na više načina, što je pored ostalih prednosti čini vrlo popularnom u ishrani svih generacija. Međutim put do ukusne i sočne piletine i nije tako jednostavan. Neophodno je dobro poznavanje brojnih normativa visokospecijalizovane brojlerske proizvodnje.

Pokazaćemo vam kako uspešno da gajite i zaštite piliće od bolesti. Uspeh brojlerske proizvodnje zavisi od različitih činilaca ali pre svega od izbora hibrida, objekta i opreme, okruženja, ishrane, higijene i zdravstvene zaštite. Ne podcenjujte značaj nijednog od navedenih faktora proizvodnje. Takođe imajte u vidu da je proizvodnja tovnih pilića vrlo osetljiva a da se najmanje greške i propusti u tehnologiji vrlo negativno odražavaju na rezultate.

Pravila biosigurnosti

Pre useljenja pilića iz izuzetne važnosti je poznavanje i poštovanje osnovnih pravila biosigurnosti kako bi se sprečilo širenje bolesti. Izolujte farmu od okoline ogradiom i dezinfekcijskim barijerama. Između farmi trebalo bi da bude dovoljno prostora kako bi se sprečilo širenje bolesti vazduhom. Pristup ljudi treba svesti na minimum. U predvorju bi trebalo da imate dezinfekcijsku barijeru sa sunđerom natopljениm sredstvom za dezinfekciju obuće kao i opremu za dezinfekciju ruku. Između 2 uzastopna proizvodna ciklusa neophodan je takozvani odmor objekta odnosno pauza u trajanju od 3 nedelje. Nikada ne smete naseljavati piliće različitih uzrasta i porekla na istoj farmi. Primenite program suzbijanja štetočina.

Priprema objekata i opreme

Piliće naseljavajte u detaljno oprane i dezinfikovane objekte, odmorene između 2 proizvodna ciklusa i pravilno pripremljene a za to je potreban čitav niz postupaka. Opremu za hranjenje i napajanje dobro operite, linije za pojanje ispraznite i napunite sredstvom za dezinfekciju, rezervoare za vodu i cevi operite i po mogućstvu napunite sredstvom za dezinfekciju koje čete posle 24 časa isprati čistom vodom. Sve površine isprskajte nekim insekticidom. Unutrašnjost objekta najpre dobro mehanički očistite, uklonite nečistoću sa ventilacionih otvora, greda i drugih predmeta, zatim iz objekta uklonite prostirku i propisno je udaljite a onda nakvasite pod, sve površine i opremu vodom i deterdžentom. Princip je da se pranje započne odozgo nadole. Pranje objekta mora se obaviti temeljno jer je uslov za uspešnu dezinfekciju. Posle prve dezinfekcije objekat se zatvori i ostavi da se, kako se kaže, odmori desetak dana. Vrlo je važno da se očisti i dezinfikuje i širi prostor oko objekta u kojem će se gajiti pilići a takođe i putna mreža.

Drugu dezinfekciju odnosno fumigaciju trebalo bi obaviti po ušenju prostirke i montiranju opreme. Najbolja prostirka je od šuške mekog drveta ili seckane slame a važno je da bude suva, čista i ravnomerno rasporedenā u sloju od 8-10 cm leti odnosno 10-15 cm zimi. Preporuka je da se najmanje 96 časova pre useljenja pilića objekat hermetički zatvori i ponovo dezinfikuje parama formaldehida. Nakon druge dezinfekcije pristupa se zagrevanju objekta. Grejanje je leti neophodno uključiti najkasnije 24 časa a zimi i 36 časova pre useljenja pilića kako bi se postigla optimalna temperatura od 32°C u visini 20 cm od poda. Potrebno je voditi računa i o temperaturi prostirke. Radi uštude u grejanju u objekat se

mogu postaviti krugovi od lesionita iznad kojih se postavlja grejno telo ili se objekat može pregraditi najlonskim zavesama na jednu trećinu prvih 7-10 dana. Za kontrolu temperature u zoni kretanja pilića postavite termometre.

Par sati pred useljenje pilića trebalo bi hraniću sipati u osnovne i dodatne hranilice a čistom pijaćom vodom proverenog hemijskog i bakteriološkog sastava napuniti pojilice. Ako ispoštujete sve navedeno imaćete uslov da ostvarite staro dobro pravilo - naseljavati piliće samo u čiste, dezinfikovane i pripremljene objekte.

Pre kupovine pilića trebalo bi da saznate koje hibride ima proizvođač jednodnevnih pilića u vašem okruženju i kakvog su zdravstvenog stanja njihova roditeljska jata. No bez obzira o kojem hibridu se radi da bi se postigli dobri rezultati neophodni su pilići dobrog kvaliteta. Oni koji to jesu aktivni su, vitalni, sa potpuno zatvorenim normalnim pup-

kom, stoje uspravno na jakim nogama, bistrog su pogleda sa sjajnim, živahnim i aktivnim očima i sa normalnim, svim i čistim paperjem. Sve piliće sa bilo kakvim deformitetima, obogaljene noge, uvrnuti vratovi i kljunovi, raskrečene noge sa loše zatvorenim pupkom, slepe i slabe treba odstraniti.

Transport jednodnevnih pilića

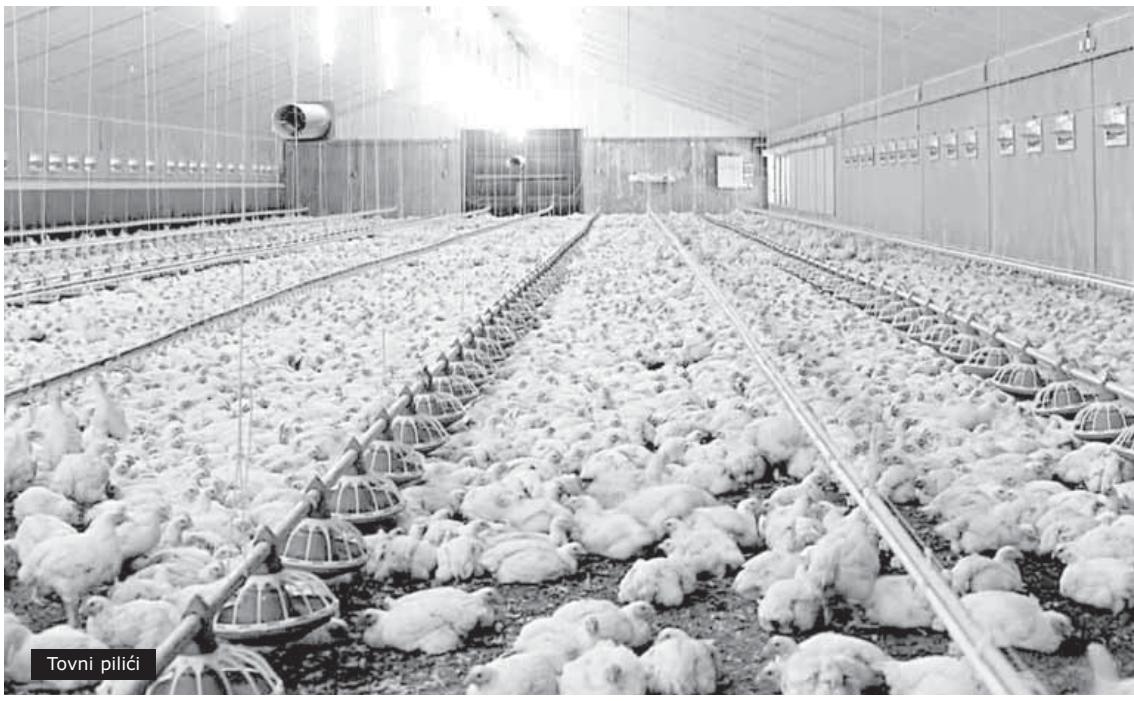
Za transport je značajno da bez obzira na način prevoza on mora biti brz, udoban i pod optimalnim uslovima koji ne dopuštaju dehidraciju i druge vidove stresa kod pilića uz održavanje visokog standarda higijene i biološke bezbednosti. Kutije sa pilićima slažite u vozila tako da je cirkulacija vazduha moguća. Ne redujte više od 5 kutija, osigurajte kutije da se ne pomeraju i da ne klize. Kutije sa pilićima zaštite od direktnе sunčeve svetlosti i ne izlažite ih promaj, izbegavajte nepotrebna zadržavanja vozila. U letnjem periodu ako je moguće piliće transportujte rano ujutro ili noću. Tada u kutiju za 100 pilića treba stavljati samo 80.

Tov pilića

Kada pilići budu dopremljeni na mesto gajenja bez odlaganja ih izvadite i naselite. Pobrinite se da nikakva neočekivana odlaganja ne spreče useljenje jer može doći do dehidriranja, većeg uginuća i smanjenje stopa porasta pilića. Dobar pokazatelj kvaliteta je njihova smrtnost u prvoj nedelji i ukoliko je ona veća od 1-1,5% razlozi mogu biti problemi na farmi, u inkubatorskoj stanicici ili u postupcima pri transportu od inkubatorske stanice do farme. Kutije sa pilićima ne smiju se slagati jedna na drugu u objektu jer to može dovesti do pregrevanja i gušenja pilića. Izmerite i izbrojte određen broj kutija, oko 5% sa pilićima da biste utvrdili prosečnu težinu jednodnevnih pilića i njihov broj na uzorku. Kutije sa pilićima odmah po unosu treba raspoređiti ravnomerno duž objekta. Praznите kutije pažljivo, ne vadeći piliće pojedinačno rukama već blagim istresanjem na prostirku. Raspoređujte ih oko hranilica i pojilica, prverite dostupnost hrane i vode kao i temperaturu prostirke i vazduha u zoni kretanja pilića. Uginute i škartirane piliće uklonite a uzorak dajte na analizu u specijalističku veterinarsku ustanovu.

Period od prvih 7 dana je od najveće važnosti za tov pilića pa svi eventualni propusti u tom periodu se ne mogu nadoknadjiti. Kao najznačajnije izdvajamo sledeće - posle satova od useljenja prverite vodu, hranu, temperaturu i kvalitet vazduha, posmatrajte da li su pilići počeli da konzumiraju vodu i hranu, posmarajte ponašanje i distribuciju pilića jer ona je odličan indikator bilo kakvih eventualnih problema sa sistemom za hranjenje, pojenje, ventilaciju i grejanje. Zadovoljni pilići su tiki i ravnomerno raspoređeni, pijuće, užimaju hranu i vodu. Posle 3 sata od useljenja pilića uradite test voljki i nogica. Piliće uzmete sa različitih mesta, trebalo bi da imaju pune i mekane voljke, utvrđite palpacijom. Tvrdna voljka je znak da pilići nisu pronašli vodu a ako je voljka nabrekla i puna vode znači da pilići nisu pronašli hranu. Pri pregledu minimum 95% voljki moralo bi da bude puno i gibko a nogice tople. Razlozi hladnih nogica mogu da budu uslovi transporta, istovara, nedovoljno predzagrevanje, hladan i vlažan pod, hladna prostirka, nedovoljna izolovanost i niska temperatura po useljenju. Razlozi praznih voljki koje ukazuju na nedostatak apetita mogu da budu loše svetlo, nedovoljno ili preterano grejanje, prevelika gustina pilića, nedovoljno hranilica ili pojilica i neprilagođena i loše rapsoređena oprema iako su pilići pod stresom ili bolesni. Posledice hladnih nogu i praznih voljki su velike - škart, smrtnost, neujednačenost, spori porast i zdravstveni problemi kod pilića. U prvih 24 časa, posebno noću, neophodno je da često posećujete objekat sa pilićima.

(Nastavak u sledećem broju)

Izvor: Svet poljoprivrede; Foto: Internet

Osiguranje je najbolja zaštita

Poljoprivredni proizvođači u Sremu još radije gledaju u nebo nego da osiguranjem zaštite svoje useve od vremenskih nepričika. Prema nekim procenama, u Evropi se redovno osigura između 60 i 70 odsto ratarske proizvodnje, a kod nas je to desetak puta manje ukupnih površina. O štetnosti takvih navika govore i posledice suše koju smo ove godine imali pošto je suša desetkovala prinose u Sremu i šire. Dok država, preko seta mera, pokušava da pomogne i umanji ovu štetu, dok apeluje na banke da reprogramiraju kamate, uvedu olakšice, nadležni u Sremskoj Mitrovici su odlučili da navedu poljoprivrednike, da makar ubuduće, češće osiguravaju svoje useve. Na koji način se to pokušava da uradi saznali smo od vršioca dužnosti načelnika uprave za poljoprivredu Grada Sremska Mitrovica **Vladimirom Nastovićem**.

- Procene o štetama od suše su odavno urađene, preporeuke ministarstva u saniranju posledica su takve kakve jesu. Međutim, nakon sagledavanja stanja i u razgovorima na lokalnom nivou, doneta je odluka o pomoći koji možemo da pružimo. Pri tom treba imati u vidu da lokalna samouprava nije nadležna da otpisuje kamate krediti, reprogramira dugove koje prizvodjaci imaju prema bankama i slično što se navodi u setu mera Ministarstva poljoprivrede. Mi možemo samo da

Vladimir Nastović, vd. načelnika

pokrenemo inicijativu da se neke od tih stvari rešavaju brže.

Nedavno je izvršen rebalans budžeta za 2012. godinu, obezbeđena su sredstva i za pomoć poljoprivrednicima u saniranju posledica suše...

- Obezbeđena su sredstva za pomoć pri saniranju dela štete koja je nastala. Zna se i na koji način će se činiti. Stav uprave i ostalih koji su nadležni je da se sredstva usmere samo aktivnim poljoprivrednim gazdinstvima koja su osigurala useve, odnosno da se tako podstiče osiguranje poljoprivrednih useva.

Kako će se to sprovesti?

- Učinimo to tako što ćemo iz budžeta ove godine, kao pomoć onima koji su osigurani, pokriti 30 odsto sredstava premije polise osiguranja. Republičkom uredom je, takođe, obećana pomoć od 40 odsto za istu namenu tako da bi na teret proizvođača bilo, u ovom slučaju, samo 30 odsto polise osiguranja.

Šta se planira za narednu godinu?

- Ta je pomoć za kulture čiji je rod u manjem sušom, odnosno one koji su ili osigurani za ovu godinu i važiće za svaku polisu i svaku osiguravajuću kuću. Budžet se sada planira za narednu godinu. Plan je da se na proleće organizuje konkurs za pomoć poljoprivrednicima pri osiguranju useva i drugog u poljoprivredi i mislimo da će do tada oni imati vremena da se organizuju.

Ko može očekivati tu pomoć?

- Ovo što smo napred naveli je jednokratni vid pomoći, ovim neće biti pokriveni svi poljoprivredni proizvođači, ponavljaju, ali će biti oni koji pravilno razmišljaju i prosudjuju, oni koji su teret proizvodnje prebacili i na druge, ne samo na sebe. Znači, jedan od uslova će biti da su to aktivna, registrovana poljoprivredna gazdinstva na teritoriji grada koja osiguravaju

Lična karta

Vladimir Nastović je diplomirani inženjer poljoprivrede po struci, diplomiрао je na smeru stočarstvo. Iz Mandelosa je, a pre imenovanja na ovu funkciju dugo je radio u praksi i, kako sam kaže, solidno je upućen u problematiku poljoprivrede uopšte.

svoja polja. Takvi u državi ima oko sedam odsto, što je veoma malo i cilj je da se procenat uveća. Čini se da je mali broj onih koji kod nas osiguravaju. Ako kažemo da se radi o sumi od 20 miliona dinara ukupne premije 30 odsto čini šest miliona dinara i to nisu mala sredstva.

Kako ocenjujete efekte zakupa državnog zemljišta?

- U toku je trogodišnji zakup, jer je licitacija bila prošle godine. Istina, licitacija će biti, ali će se ponuditi mala količina zemlje koja nije licitirana lame i zemlja oni zakupaca koji nisu izmirili ugovorne obaveze i sa kojima će se raskinuti ugovor. Inače, 95 odsto zakupaca je platilo zakup.

Poslednjih dana učestale su plijevine polja koja su veoma štetna. Šta poručujete tim povodom seljacima?

- Apelujem na poljoprivrednike da ne pale površine pod strnjama, jer je zakonom zabranjeno a nema ni opravданog razloga za tim. To se sada masovno radi, koliko sam primetio, a zašto je tako neka istraže nadležni.

Razmišljate li o zadacima uprave za 2013. godinu?

- Treba uskoro da pravimo plan i program za sledeću godinu. U budžetu ćemo uneti sve što mislimo da će dobiti konkretnie rezultate. Rasipanja para neće biti, a biće ih za prave mere. Sledi razgovori sa udruženjima, ima ih koliko znam, četiri, peto je u najaviji osnivanja.

Pre mesec dana ste dopšli na čelo uprave za poljoprivredu. Šta će biti sruština vašeg rada?

- Rad ove uprave će biti usmeren na rešavanje, koliko me moguće, više problema u ovoj oblasti, a oni su zista brojni. Prvo što sam uradio bilo je da tražim od saradnika precizne i jasne podatke o tome što je rađeno, što je planirano a što je urođeno. Jer, nemam nameru da prekidam ono što je dobro, što će dati efekti, niti da nastavim ono što nije dobro, poručio je Vladimir Nastović, vršilac dužnosti načelnika Uprave za poljoprivredu Grada Sremska Mitrovica.

S. Đaković

Доо ветеринарска станица САВА СРЕМ

Лаћарак

Лаћарак, 022/670-750, ул. 1. Новембар 266

Др. вет. мед. Радован Цикуша и Др. вет. мед. Ненад

Сремска Митровица, 022/618-020, ул. Петра Прерадовића 80

Др. вет. мед. специј. Миленко Перић

Мартинци, 022/ 668-387, ул. Војвођанска 9

Др. вет. мед. специј. Сава В. Шарац

Чалма, 022/ 685-600, ул. Победа 24

Др. вет. мед. Милорад Кевиљ

Велики Радинци, 022/660-230, ул. Моше Пијаде 7

Др. вет. мед. Наташа Секулић

- Лечење
- Вакцинација
- Вештачко осемењавање
- Превентива
- Трихиоскопија
- Продаја пилића
- Сточна храна
- Премикси
- Лекови

VETERINA

Neki aspekti porodiljstva domaćih životinja

Genetika, ishrana, gajenje, zaštita...

Dr. vet. med. spec. **Sava Šarac**

Porodiljstvo ili reproducija domaćih životinja, jedan je od najvažnijih, a može se reći možda i najvažniji element gajenja domaćih životinja i stočarstva. Mnogo je elemenata i činilaca koji svojim većim ili manjim procentom utiču na stočarstvo, porodiljstvo je najveći i početni korak. Pored fizioloških parametara, koji definiraju cikluse i parametre porodiljstva ili produženje vrste, čovek odnosno odgajivač može posredno ili neposredno svojim delovanjem odnosno nedelovanjem, da poboljša ili pogorša ciklus, koji priroda jako dobro i pouzdano kontroliše.

Ako bi hteli da definišemo elemente ili procese, kojima možemo, a nekada i moramo da utičemo na reprodukciju domaćih životinja, onda bi ih mogli podeliti na nekoliko grupa. Mogli bi ih podeliti i na fakture koji utiču u smislu poboljšanja ili pogoršanja reproduktivnog statusa, odnosno procesa reprodukcije. Svi ti elementi se preklapaju, dopunjaju, nadovezuju, a imaju za cilj da kao konačan proizvod njihovog sadežstva, imamo ili nemamo reprodukciju domaćih životinja. U daljem tekstu pokušaću da

vam približim, odnosno pojasnim neke od najvažnijih elemenata.

1. Genetski potencijal

Svaka životinska vrsta ima prevažnu ulogu reprodukcije, odnosno proizvodnje vrste. U genetskom kodu svake životinje upisan je ceo ciklus, faze, osobnosti i mogućnosti svake vrste pojedinačno. Domaće životinje svojim približavanjem ljudima, odnosno promenom uslova života, unapredile su i svoj genetski potencijal, prilagodivši ga uslovima u kojima ih čovek gaji. Selekcijom i načinom gajenja, čovek je uspeo da veliki broj osobina divljih predaka promeni, poboljša i prilagodi svojim potrebama (broj mladunčadi, količina mleka potrebna za ishranu mladunčadi, potiskivanje klimatske sezonjalnosti polnog ciklusa...).

2. Ishrana domaćih životinja

Jedan od najvažnijih elemenata držanja i gajenja životinja, a naročito bitan elemenat u procesu reprodukcije. Samo dobro hranište životinju sa minimumom potrebnih hraniva, vitamina i minerala, sposobna je za reprodukciju, odnosno, da na svet donese pravilno razvijeno i zdravo mladunče. Praksa je pokazala da i najmanji deficit naizgled nevažnog elementa ishrane, rezultira izostajanjem ciklusa, nekoncipiranjem ženke, neplodnošću mužjaka i ako dođe do začeća, na svet dolaze slabe, bolećive i neja-

Reprodukcijska – najvažniji element stočarstva

ka mladunčad, koju često prati velika smrtnost novorođenčadi. Ishrana mora da bude kvalitetna, izbalansirana, količinski dovoljna i primerena vrsti, kategoriji i statusu životinje.

3. Uslovi gajenja

Domestikacijom, čovek je životinje približio sebi, "ukrao" od prirodnog okruženja, sputao ih slobodu, poboljšao genetske performanse i promenio način ishrane. Uslovi držanja i nege tesno su povezani, moraju se poznavati, ispoštovati, odnosno omogućiti životinjama normalan život, dovoljno svetla, prostora za život, svež vazduh, kao i elementarne uslove higijene. Tek

onda možemo očekivati pun doprinos genetike i ishrane, kao i maksimalno ispoljavanje reproduktivnih osobina priplodnjaka i plotkinja. Svaka vrsta je posebna i zahteva elemente ekskluzivnosti i o svakom može da se priča i objašnjava. Kao i kod ostalih elemenata, a veštih stočara poznaju i ove aspekte i koriste ih kao smernice prilikom gajenja domaćih životinja.

4. Zdravstvena zaštita -zdravstveni status

Samo zdrava životinja može i trebala bi da se reprodukuje. Reprodukcijom zdrave životinje, pravilno gajenje i hranjenje, sa dobrim genetskim

potencijalom, odgajivaču ili stočaru, omogućeno je da sa mnogo manje stresa i problema obnavlja, odnosno reprodukuje ciljnu vrstu životinja.

Mnogo je elemenata koji se slivaju ili utiču na zdravstveno stanje. Na veliki broj njih uslovima gajenja možemo da utičemo, ali ima i onih koji se šire van naše kontrole, a mogu u velikom stepenu da utiču na reproduktivne rezultate, odnosno umanjuju, otežavaju i neretko onemogućavaju reprodukciju. Tu se pre svega misli na virusna, bakterijska i parazitarna oboljenja. Svaka vrsta ponašob ima svoje specifičnosti i one mogu da budu teme nekih narednih pisanja. Borba sa bolestima je trajna, teška, neizvesna i zahteva stalnu edukaciju kako stučnjaka (veterinara), tako i držalača stoke. Gajenjem zdravih životinja omogućavamo radanje zdravog i prosperitetnog podmlatka, na zadovoljstvu svih.

Želja mi je bila da ovim tekstom pokusam da markiram glavne elemente porodiljstva, odnosno faktore, koji posredno ili neposredno utiču na proces zanavljanja vrste. O svakom osnovnom elementu, kao i o njegovim brojnim podelementima, ima mnogo da kaže i pojasni, kao i ispituje i izučava. Namerno nisam navodio specifičnosti pojedinih vrsta i primere, jer bi na taj način produbio samo jedan od podelementa, a verujete mi, ima ih mnogo. Tim gestom nepravedno bih podcenio ostale elemente, a svaki je na svoj način važan i jedinstven.

RUMA: POSETILI SMO SPPŠ "STEVAN PETROVIĆ - BRILE"

Poljoprivreda u školskoj klupi

Da li će država, svojim odnosom prema poljoprivrednim školama, položiti popravni ispit, ili izgubiti još jednu godinu?

Srednja poljoprivredno-prehrambena škola "Stevan Petrović - Brile" u Rumi, spolja gledano, podseća na mali školsko-poljoprivredni raj. Kao i u svakom raju, ima tu, pre svega, jabuka, pa vinograda, ratarskih polja. Tu je i malo životinjsko carstvo. A, da sve ne izgleda baš tako idilično, potrudila se ove godine suša. A da daci već u skamijama shvate da je poljoprivreda teška rada, trudi se, doduše više svojim nečinjenjem, upravo država. Koliko će motor privrede, kako se u raznoraznim deklaracijama obično kaže za poljoprivredu, još izdržati, pitaju se mnogi, hoće li konačno krenuti punim gasom, ili još neko vreme "kašljuckati", pa stati.

Poljoprivredna škola u Rumi ima sve što treba da ima uzorno gazdinstvo: tu je školska ekonomija, posed od sto hektara zemlje, do nje je životinjska farma, a u njoj muzne krave, „simentalke“ i „holštajn“ rase, junadi, svinje, prasadi, ovce i - jedan konj. Nedaleko se bele dva plastenika površine oko 200 metara kvadratnih, u njima sproleća krastavci, salata, luk, a leti cveće, trenutno - viola, dve hiljade komada.

U samoj školi je moderno opremljena pekara. Tu se prave peciva, kroasani, kifle, sendvići, štrudle s makom, rogačem, orasima i višnjama. Peče se od 600 do 700 komada dnevno, za "Dušanovu" i "Veljkovu" školu, za škole u Vognju i Stejanovicima. Da to vidi, Balašević ne bi pevao - "Ali se nekad dobro jelo", jednostavno - došao bi u Rumu.

U voćnjaku od 1,5 hektara su šljive, jabuke, višnje, hiljadu čokotina vinograda. U tom sklopu je i ružičnjak sa oko hiljadu ruža.

Uz pomoć mehanizacije, uglavnom sžzastarele, traktori su iz '85. godine, dođe se tako i do ratarskih kultura: pored oglednih polja, tu su 45 hektara pšenice (ovogodišnji prienos četiri tone po hektaru), 25 hek-

SPPŠ "Brile" u Rumi

Direktor
Petar Martinović

tara kukuruza (samo tri tone po hektaru), 17 hektara šećerne reppe (za sada uglavnom izgleda loše).

- Suša je uzela svoj danak, umanjila je prinosne, uticala na lošu oplodnju kod semen-skog kukuruza. Na kukuruzu i repi imaćemo - čist gubitak. Može nas izvući samo pšenica. A čime prehraniti stoku?

Deset vagona kukuruza u zrnu, šest vagona siraže i tri hektara deteline nisu dovoljni, hrana se mora do-kupiti - kaže direktor škole **Petar Martinović**.

I tako, malo po malo, ulazimo u srž problema školske poljoprivrede. Drugim rečima, ove godine, više nego ikad, poljoprivredne škole očekuju pomoć od države. U Futogu je nedavno bio sastanak predstavnika škola iz Rume, Sombora, Bačke Topole, i naravno Futoga. Na pitanje - šta da radimo, za sada nema odgovora iz Ministarstva prosvete.

- Kao škole, nemamo pravo na benefite za đubre, seme, naftu... Nemamo ni podsticajna sredstva jer, iako smo poljoprivredno gazdinstvo,

ne plaćamo penziono ni zdravstveno osiguranje. Jednostavno, gurnuti smo na tržiste, bez ikakve zaštite. Nama je dato sto hektara zemlje, ali nemamo obrtna sredstva. Idemo na paritetne, kao i seljaci. To je ubitacno za škole. Nemamo pravo ni na kredite kod banaka. Tako ispada da smo mi nešto između - "pola riba, pola devojka". Mora se menjati status škola, mi moramo biti brigu Ministarstva prosvete, ali i Ministarstva poljoprivrede. Da nije pomoći

Kabinet za hemiju

Pokrajinskog sekretarijata za poljoprivredu, bilo bi još mnogo teže - dodaje direktor Martinović.

Parama Pokrajinskog sekretarijata kupljeni su prošle godine tifon, agregat, uskoro stižu kišna rampa i kišna krila. Ali, ako suša ovako nastavi, gde kupiti - vodu?

U školi kažu - moramo da se nadamo da će biti bolje, inače, sve ovo bi izgubilo smisao. Što se tiče države, za sada sve stoji u mestu, ne pomera se ni tamo, ni ovamo.

Hoće li država položiti popravni ispit iz predmeta "poljoprivredne škole", ili će izgubiti još jednu godinu? Biti il' ne biti, pitanje je sad. Ta hamletovska dilema, koja je uvek sintagma za ono "Nešto je trulo u državi Danskoj", fino se usuškala i u naše njive, vinograde, i ružičnjake. A mislili smo da je ta Danska, negde tamo daleko...

K. Kuzmanović

Detalj iz pekare

Tifon za zalivanje

STARA PAZOVA: DAN POLJA NA NJIVI JANA DVORNICKOG

Zadovoljni hibridima u ogledu

Već dve godine za redom na njivi Jana Dvornickog iz Starog Pazova, u ogledu se sejju AS hibridi hemijske kuće "Chemical Agrosava" iz Šimanovaca. Ova kuća se selekcijom semenskog kukuruza bavi do 2004. godine.

O dosadašnjim iskustvima sa oglednom proizvodnjom ugledni domaćin Jan Dvornicki kaže:

- Oni su dali seme da bi, ja na mojoj njivi posejao njihove hibride, kako bi oni imali pregled koliko rodii, šta bolje rodii, koliki su prinosi i kakav je kvalitet.

Na njivi od tri jutra kod Dvornickih bilo je posejano devet sorti hibrida, od ranih do poznih. U ogledu od svakog hibrida bilo je po četiri reda kukuruza, a svaka sorta zahteva posebnu obradu i tretman, a na kraju posebno se vred-

nuju prinosi i to, kako objašnjava Jan, vlagu, kilažu i kvalitet.

Dan polja hibrida u ogledu organizovan je krajem septembra uz regionalni put prema Indiji na njivi Jana Dvornickog. U prisustvu poljoprivrednika iz Starog Pazova i stručnjaka iz "Agrosave" utvrđeni su prinosi i proveren kvalitet kukuruza u ovogodišnjem ogledu i, s obzirom na nepovoljnu proizvodnu godinu, Jan kaže da su zadovoljni. Inače, sa Šimanovačkom "Agrosavom" sarađuje duži niz godina, a njihovi hibridi su se dobro pokazali na području Starog Pazova. Sem hibrida, Jan je ove godine imao pod merkantilnim kukuruzom 40 jutara, pod sojom 10 jutara, 15 jutara suncokreta i na manjim površinama sejao je druge ratarske kulture. Ovaj domaćin obrađuje, koje svoje zemlje, koje u zakupu, oko 80 jutara. S obzirom

na nepovoljnu proizvodnu godinu, Jan tvrdi da nije tako nezadovoljan prinosima

- Naš teren je malo specifičan i dosta dobro je podneo nepovoljne klimatske uslove, sve je odrađeno na vreme uz primenu agrotehničkih mera, ali i naša zemlja je malo bolja u odnosu na Donji Srem ili Podunavlje. Jednostavno, na takvom smo terenu. Berba kukuruza je završena. Mi smo napunili kotobanje u klijenu onim što je bio bolji kukuruz, a onaj lošijeg kvaliteta smo okrunili. Sada pripremamo setvu pšenice - priča naš domaćin.

U vreme kada smo posetili ovo poljoprivredno domaćinstvo, u donjem dvorištu pripremano je seme pšenice za setvu. Pripremu zemlje su uradili, samo da poseju i padne kiše, jer vlage nedostaje.

G. M.

Jan i Jaroslav Dvornicki

TEHNIČKO-EKONOMSKE OSNOVE IZGRADNJE POSTROJENJA ZA SAVREMENU DORADU I SKLADIŠENJE VOĆA I POVRĆA NA KOMERCIJALNIM PORODIČNIM GAZDINSTVIMA - POJEDINAČNIM I UDRUŽENIM

Postupci skladištenja krompira

Krompir se ubraja u biljne vrste koje dobro podnose skladištenje i to na dugi period. Skladištenje krompira primenjuje se tradicionalno, a danas je dostiglo visok kvalitet koji obezbeđuje dugotrajnost i očuvanje glavnih karakteristika.

PROCESI U SKLADIŠTIMA

U procesu skladištenja moguće je definisati sledeće faze:

Sušenje - uklanjanje suvišne vlage.

Suberizacija.

Stepenasto hlađenje do temperaturu skladištenja.

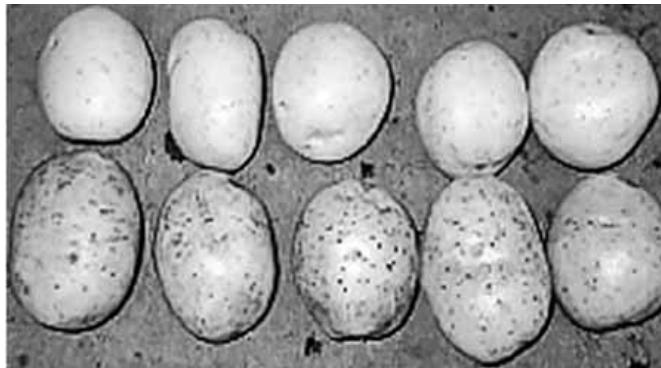
Dugoročni režim čuvanja.

Zagrevanje.

Rekondicioniranje (smanjenje sadržaja šećera).

Sušenje - uklanjanje suvišne vlage

U toku sušenja, temperatura krompira treba da se kreće u granicama 12-20°C. Sušenje se može obaviti spoljašnjim ili predgrevanjim vazduhom. U prvom slučaju je tem-

Kvalitetne krtole krompira

peratura vazduha za ventilaciju bliska temperaturi uskladištenog krompira. Ovakav sistem ventilacije efektivan je kada je temperatura spoljašnjeg vazduha jednaka ili nešto niža od temperature krompira, a relativna vlažnost visoka, 92-95%. U slučaju predgrevanja vazduha, moguće je, uz adekvatnu kontrolu i upravljanje procesom, kontinualno održavati temperaturu

i relativnu vlažnost vazduha u propisanim granicama.

Suberizacija

Prilikom ubiranja, manipulacije, transporta i skladištenja krompira, može doći do većih ili manjih oštećenja krtola koje su tada osetljivije na pojavu bolesti crnih mrlja i parazitskih oboljenja. Mogućnost suberizacije, odnosno zaceljenja (oporavka) krtola od povreda i oštećenja, zavisi od sorte, doba zrelosti, fiziološkog stanja krtole, uslova skladištenja (temperatura u skladištu, relativna vlažnost vazduha, prisustvo inhibitora klijavosti, prisutstvo kiseonika i ugljendioksida). Radi boljeg zaceljenja poželjne su više temperature, najčešće 16-21°C, i visoke vrednosti relativne vlažnosti vazduha, 90%. Oporavak je ubrzan u anaerobnim uslovima, te je preporučena koncentracija kiseonika oko 3-5%. Visoka koncentracija ugljendioksida, 5-15% takođe ubrzava proces zaceljivanja. Ipak, treba naglasiti da je suberizacija skup proces sa ne uvek izvesnim ishodom.

Stepenasto hlađenje do temperaturu skladištenja

Radi očuvanja kvaliteta krtola, neophodno je da se krompir, po određenoj dinamici, rashladi do

temperature skladištenja. Sistem za rashladnjanje bi trebalo da bude sa pružnom cirkulacijom vazduha sa nekom od opisanih šema strujanja. Pošto je krtola osetljiva na niske relativne vlažnosti vazduha, potrebno je obezbediti da vazduh ne bude previše "suv" (ako se zahteva visok kvalitet proizvoda, relativna vlažnost vazduha mora biti najmanje 80%). Treba, međutim, naglasiti da isuviše visoka relativna vlažnost (preko 90%) može pouzrokovati pojavu kondenzacije na plafonu skladišta u toku hladnih zimskih meseci.

Dugoročni režim čuvanja

Gubici u kvalitetu nastaju usled smanjenja sadržaja vode ("kaliranje"), promene u hemijskom sastavu, posledice bolesti i uticaja previelikog zagrevanja krtole usled ekstremnih temperatura. Kvalitet proizvoda je u znacajnoj meri uslovljen i karakteristikama krtola, u nekim slučajevima više nego samim sistemom skladištenja.

U tab. 1 date su preporučene vrednosti temperature vazduha u skladištima prema evropskim normama, a s obzirom na vrstu i dalju namenu krompira po iznošenju iz skladišta.

Rane sorte krompira se obično skladište samo tokom ubiranja zbog, obično, ograničenih preradnih kapaciteta. One su lako kvarljive i ne mogu se dugoročno čuvati. Nakon perioda zaceljenja krompira na temperaturi od 21°C u toku od 4-5 dana, preporučuje se čuvanje na 4°C najduže 2 meseca. Ako se rane sorte koriste za čips ili pomfrit, preporučuje se skladištenje na 21°C. Držanje ovog krompira u hladnom skladištu (čak i na umerenoj temperaturi od 10-13°C, za samo nekoliko dana, izazivaće značajnu akumulaciju šećera što za rezultat ima tamnu boju čipsa.

Zagrevanje

Pre isporuke krompir mora da se zagreje, jer je na relativno niskoj temperaturi osetljiv na pojavu

"crnih mrlja" pri dodiru ili dejstvu opterećenja koje može da nastupi pri transportu. U zavisnosti od sorte treba da se zagreje na 12 do 20°C. Ovo područje je za većinu sorti u dijapazonu 15 od 18°C. Treba izbegavati zagrevanje na temperaturu iznad 20°C da ne bi došlo do povoljnijih uslova za nastanak oštećenja zvanog crno srce.

Zagrevanje može da se obavi ventilacionim sistemom, ubacivanjem vazduha iz okoline, a ukoliko je okolna temperatura niska potrebno je da se vazduh zagreje gasnim gorionikom.

Rekondicioniranje

Neposredno pred isporuku iz skladišta, krompir se mora zagrijati ("rekondicioniranje"), pošto postoji mogućnost pojave kondenzacije vlage iz spoljašnjeg vazduha na hladnoj površini krtole. Osim toga, plod krompira na niskoj temperaturi izraženo je osetljiv na mehanička oštećenja i pojavu "crnih mrlja" prilikom manipulacije. U zavisnosti od sorte, "prosečna zapreminska" temperatura krtole trebalo bi da se poveća na najmanje 12-16°C (što se još uvek smatra nedovoljnom i rizičnom temperaturom), odnosno na 15-18°C (donja granica "bezbedne temperature").

Temperature od preko 20°C mogu da izazovu pojavu "crnog srca" u krtoli, pa ih stoga treba izbegavati. Kada su u pitanju tehnički sistemi, dogrevanje može, principijelno, da se obavi postojećim sistemima za ventilaciju, spoljašnjim vazduhom ili, u hladnjim područjima, posebno ugrađenim uređajima za dogrevanje.

Ukoliko je temperatura vazduha u skladištu niža od 7°C tokom perioda skladištenja, u plodu krompira se akumulira određena količina šećera. Rekondicioniranjem, odnosno skladištenjem krompira u trajanju od dve nedelje na temperaturi od 18-19°C značajno se smanjuje sadržaj šećera u krtolama. Ovo je posebno važno za krompir koji je namenjen za dalju industrijsku preradu ili proizvodnju čipsa.

Tab. 2 Preporučene temperature u skladištu krompira

Namena krompira	Temperatura skladištenja, °C
Semenski krompir	2-4
Konzumní krompir (za ishranu)	4-5
Pomfrit/sušeni proizvodi	5-8
Čips	7-10
Skrob i proizvodi od skroba	6

Sistemi skladištenja krompira

Glavna podela postupaka skladištenja je:

- podzemno,
- tradicionalno - van objekata i
- u objektima.

Gotovo svi primenjivani postupci skladištenja krompira prikazani su na sl. 5.

Podzemna skladišta i ona za skladištenje van objekata primenjuju se za skladištenje krompira za vlastite potrebe ili manje proizvodnje za tržište.

Pri skladištenju u objektima dominira primena pružne ventilacije. Preporučen zapreminske protok vazduha sa kojim se proračunava oprema za ventilaciju iznosi 0,0068 l/s per kilogram uskladištenog krompira. Prema podacima iz evropskih izvora, za kvalitetno sušenje, rashlađivanje i ventilaciju pri skladištenju krompira, potreban zapreminske protok vazduha iznosi 100-150 m3/h po m3 skladišnog prostora. Ako se prihvati da je "gustina skladištenja krompira" reda veličine 180-200 kg/m3, navedeni podaci o potrebnom protoku vazduha su u dobroj saglasnosti.

Nadalje je od uticaja način slaganja - pakovanja: u gomilama - šaržama, letvastim sanducima i džakovima.

Ventilisanje šaržnih skladišta je jednostavnije, ali i manje efikasno, jer se teže ostvaruje ujednačeno polje vazdušne struje. Primenjuje se ventilisanje po vertikali i horizontali, sl.

Osnovni problemi sa ovakvim načinom skladištenja odnose se na visinu skladištenja, gde visina preko 4 m može da izazove nagnjećenje i pojavu "crnih mrlja". Pored toga, velika visina sloja pri skladištenju uvek dovodi do izraženih problema vezanih za neuniformnu distribuciju vazduha i nedovoljnu brzinu sušenja i/ili hlađenja, što dovodi do znatnih gubitaka.

Dalji problemi u ovom sistemu skladištenja leže u činjenici da je skladištenje po sortama i odvojeno skladištenje semenskog i konzumnog materijala, praktično nemoguće. Takođe, ovaj sistem ne dozvoljava parcijalno (zonsko) zagrevanje objekta sa ciljem ostvarivanja različitih temperatura prilikom čuvanja, sortiranja i pakovanja krompira. (Nastavak u sledecem broju)

Sl. 5 Postupci skladištenja krompira

Sve više Sremaca na sajmu u Komendi

Sajam je respektabilna sajamska priredba gde na prostoru od tri hektara oko 600 izlagača predstavlja najsavremenija dostignuća i opremu u domenu poljoprivrede i šumarstva - U opštini Komenda gde se održava sajam poljoprivrede i šumarstva, za razliku od naših prilika i poimanja življenja, stambeni prostor skuplji nego u Ljubljani. Sve izgleda gotovo savršeno, od njiva, pašnjaka, šuma, do prekrasno uređenih sela koja povezuju putevi ravni putop stakla i nevelikih, ali funkcionalnih kuća u tipično slovenačkom stilu

Sremci na sajmu u Sloveniji

Brojna sremska delegacija vratila se ovih dana sa jesenjeg poljoprivrednog sajma koji se već 17 godina održava u malenoj slovenačkoj opštini Komenda nedaleko od Ljubljane. Put u Sloveniju, u organizaciji i pod pokroviteljstvom grada Sremska Mitrovica, epilog je dvogodišnje saradnje sa Slovincima na kulturnom i ekonomskom planu.

Inicijator cele priče je ugledni slovenačko sremski biznismen

Milorad Milošević, naš Radincanin, koji je pre nekoliko decenija otisao u deželu trbuhom za kruhom i zahvaljujući urođenoj fanatičnoj energiji i upornosti izgradio zavidan lični i profesionalni renome. Od pre nekoliko godina njegova misija je uspostavljanje mostova saradnje između sremskomitrovačke opštine i Komende. Tako je na osnovu slovenačkog sajamskog recepta organizovan i poljoprivredni sajam u Velikim Radincima, ali i posete naših

poljoprivrednika prolećnom i jesenjem sajmu u Komendi.

A u opštini Komenda, koju čini pet-šest sela sa tek nekoliko hiljada stanovnika, dva puta godišnje održi se trodnevni međunarodni sajam sa oko 600 izlagača koji poseti oko sto hiljada ljudi, žena i dece. Uz moćnu poljoprivrednu mašineriju i proizvođače i prodavce svega i svačega, od medvede salame do gumenih bombona. Tu je i nekoliko šatri moćnog kapaciteta gde non-stop sviraju or-

kestri i gde se nemilice jede i piće. Svako ostavi po neki evro i u tome je smisao.

Svečano otvaranje sajma počelo je sa defileom mažoretkinja, nastupom folklora i trubača, a županu Komende **Tomažu Drolecu** umetničku sliku poklonio je Milorad Milošević. Posetiocima se obratio i Alojz Lah, jedan od osnivača sajma koji je podsetio na prve sajamske dane sa tek nekoliko traktora oldtajmera i stotinak posetilaca. A, prema rečima našeg sjajnog domaćina i predsednika organizacionog odbora sajma **Staveta Stebea**, danas je to respektabilna sajamska priredba gde na prostoru od tri hektara oko 600 izlagača predstavlja najsavremenija dostignuća i opremu u domenu poljoprivrede i šumarstva.

Tako je i ovog puta grupa od sedamdesetak poljoprivrednika iz nekoliko sela sremskomitrovačke opštine predvođena načelnicom za privredu **Sanjom Kovačević** i

načelnikom za poljoprivredu **Vladimirom Nastovićem** imala priliku da se upozna sa radom zadruge u Cerkliju koja postiže impozantne rezultate u saradnji sa poljoprivrednicima i otkupi 24 miliona litara mleka godišnje. Zanimljiva je bila i poseta farmi u Vodicama gde četvoročlana porodica **Blaža Kožela** obrađuje 30 hektara zemlje i bavi se proizvodnjom mleka. Isporuče oko 300 hiljada litara godišnje, sve na imanju je automatizovano, a deo objekata prekiven je solarnim kolektorima koji proizvedu duplo više struje od potreba domaćinstva.

Na sajmu u Komendi na pravi način je predstavljena Sremska Mitrovica. Turistička organizacija grada i atraktivni stand bare Zasavice, kao već prepoznatljiv brend, privukao je veliki broj posetilaca od kojih je većina već čula za mangulice, magarce i jedinstvene proizvode od magarećeg mleka i mesa.

Svečano otvaranje sajma

I Rumlјani na sajmu

Prvi put na sajmu u Komendi pojavili su se i Rumlјani. Agilna i konstantno anagažovana predsednica udruženja preduzetnika Opštine Ruma **Emica Vučković** sa svojim šarmantnim saradnicama bila je za atraktivno osmišljenim štandom na kom su bili izloženi predmeti kućne radnosti. Prilikom obilaska sajma županu Komende Tomažu Drolecu gospođa Vučković je uručila prigodne poklone.

Poklon Rumlјana za župana Komende

Svetlana Popović iz Turističke organizacije grada kaže da je sajam u Komendi dobra prilika da se pro-

movišu potencijali Sremske Mitroviće i da se nastavi saradnja sa Slovincima započeta pre par godina.

Načelnici zadovoljni

Preostaje nam da radimo na tome i da istrajemo - reči su načelnika Nastovića.

Načelnica Uprave za privedu u Sremskoj Mitrovici **Sanja Kovačević** kaže da je impresionirana onim što je videla tokom ove kratke posete Sloveniji.

- Ono što smo videli na imanju farmera Blaža Kožela i njegove porodice, tipičan je primer slovenačkog odnosa prema životu i radu gde je cela porodica maksimalno angažovana na svim poslovima, pa čak i na proizvodnji struje iz sunčeve energije čime ova porodica ostvaruje značajne dodatne prihode - istakla je načelnica Sanja Kovačević.

- Posećenost našeg štanda je bila izuzetno velika i ovde smo zaista srdaćnoочекani tako da naši domaćini za gostoprимstvo zasljužuju čistu desetku - kaže Svetlana Popović.

Sajamske i slične manifestacije u regionu teško da mogu da prodaju bez **Slobodana Simića** i prezentacije bare Zasavice. Tako su Slovinci na ovom sajmu već drugi put bili u prilici da degustiraju i pazare slaninu od mangulice, kobasicu i salame od magarećeg mesa, liker i kozmetičke proizvode i najskupljii sir na svetu od magarećeg mleka. Sve to biva začinjeno duhovitom pričom i opaskama upravnika Zasavice, tako da je na štandovima Turističke organizacije grada i bare Zasavice sva tri sajamska dana bilo mnogo ljudi i vladala sjajna atmosfera.

- Sa posebnim zadovoljstvom smo po drugi put na ovom sajmu jer imamo da ponudimo zaista specifične proizvode. Ovo je Evropa i ovde pokušavamo da nađemo, i već smo na tragu, pravog partneru koji će uraditi analize i sve što je potrebno da bi smo naše proizvode mogli plasirati na tržištu Evropske unije. Za sada su to male količine, ali u skladu sa potražnjom mi smo spremni da povećamo broj magarica, a samim tim proizvodnju mleka, sira, mesnih prerađevina i svega drugog čime se već bavimo. Ovde smo, pre svega, da svetu pokažemo što imamo i šta nudimo. Rezervat prirode ima jedinstvene i visokorenovane proizvode koji bi trebalo da zainteresuju kupce na ovom tržištu. To je naš motiv i zaato smo ovde. Slovinci su bili kod nas i videli su šta je bara Zasavica, a tokom našeg boravka ovde pokazali su se kao sjajni domaćini - navodi Slobodan Simić. - Što se tiče pokušaja sa sličnim sajmom u Velikim Radincima, verujem da će ta ideja urodit plodom, ali potrebno je vreme. Međutim, poznavajući Milorada Miloševića i njegovu upornost i doslednost, ja sam po tom pitanju optimista. Mi jesmo malo teži i inertniji, ali i ovakav skromni početak je bolji od nikakve inicijative. Jer, svrha sajmova je da ljudi izđu iz sva-kodnevne kolotećine, da se vide, druže, nešto kupe, a što je navažnije da steknu neka nova saznanja, da se promovišu savremena dostignuća i nove tehnologije. Naši ljudi koji su ovde došli mogu da vide poslednju reč poljoprivredne tehnike, ali i da nabave ono što nema kod nas. Sajam je

mesto gde se nalaze nove ideje i nova saznanja i to je ono najdragocenije što sajmovi nude. Uz to, dakako, uvek ide piće, hrana i provod što opet stvara neke nove vrednosti u smislu zapošljavanja ljudi, materijalne sigurnosti i sveukupnog boljeg života.

Zanimljivo je da je u opštini Komenda gde se održava sajam poljoprivrede i šumarstva, za razliku od naših prilika i pojmanja življjenja, stambeni prostor skupljeg nego u Ljubljani. Sve izgleda gotovo savršeno, od njiva, pašnjaka, šuma, do prekrasno uređenih sela koja povezuju putevi ravnih poput stakla i nevelikih, ali funkcionalnih kuća u tipično slovenačkom stilu.

Prema rečima župana Komende Tomaža Droleca, ovđašnji sajam je za 17 godina održavanja postao jedan od vodećih u zemlji zahvaljujući velikom angažovanju i upornošću organizatora i čak 250 volontera kojima je čast da pomognu oko održavanja manifestacije bez ikakve novčane nadoknade. Ulaz na sajam je besplatan, isto tako i parkinzi za nekoliko hiljada automobila.

Zahvaljujući svim predispozicijama, Komenda je postala privlačno mesto za investitore. Čak na sto hektara površine prostire se poslovna zona od čega je 80 odsto prodato i uprkos ekonomskoj kriзи, ovde niču impozantne poslovne građevine.

Tekst i fotografije:
Zlatko Zrilić

Cikade - prenosioci opasnih biljnih bolesti

Na našem terenu poslednjih godina u ekpanziji su fitoplazmoze koje u najvećoj meri prenose insekti, a među njima u prvoj grupi su cikade

Cikade, same po sebi ne nanose direktnе štete svojom ishranom, ali ako se hrane biljkama koje su zaražene nekim od fitoplazmi one su opasni prenosioci bolesti. Cikade imaju usni aparat za sisanje i hrane se sisanjem sadržaja floema na naličju lista i na taj način, ako je biljka zaražena nekom od fitoplazmi, učestvuju u prenošenju sadržaja biljnog soka sa zaraženih na zdrave biljke.

Na našem terenu najznačajnije (kao vektori-prenosioci biljnih bolesti) su *Scaphoideus titanus* prenosioc fitoplazme *Flavescens doree* čiji je domaćin vinova loza i cikada *Reptalus panzeri* prenosioc fitoplazme stolbura, ili crvenila lista na kukuruzu.

Reptalus panzeri

Reptalus panzeri je cikada koja prenosi stolbur fitoplazmu ili fitoplazmu crvenila lista na kukuruzu.

Ima jednu generaciju u toku godine, prezimljava u stadijumu larve na korenju pšenice.

Za suzbijanje štetočine veoma je važno poštovati plodosmenu, odnosno voditi računa o tome da u plodosmeni na parcelama gde je bio kukuruz sa simptomima crvenila lista ne sejati pšenicu, jer larva prezimi na korenju pšenice.

Imago se pojavljuje u sredinom juna a najmasovija pojava je početkom jula meseca. Ona se sporadično javlja i do sredine jula meseca.

Polaže jaja tako što legalicu zabode u blizinu korena kukuruza, vreme polaganja jaja je kraj jula, početak avgusta meseca.

Reptalus panzeri

Piljenje i pojava najmlađih larvenih stadijuma je krajem avgusta do početka septembra, larve odmah počinju ishranu sokovima biljaka kukuruza, i ukoliko su biljke zaražene fitoplazmom, larva postaje prenosilac bolesti. U svom razvoju razlikujemo pet larvenih stadijuma.

Ukoliko se na parcelu posle kukuruza poseje pšenica ona je idealan domaćin za prezimljavanje i ishranu larvi u zimskom periodu, na pšenici larva i završava svoj razvojni ciklus i sredinom juna ili početkom jula pojavljuje se novi imago.

Početni simptomi fitoplazme stolbura na kukuruzu pojavljuju se na početku mlečne zrelosti zrna kukuruza, do tad biljka se normalno razvijala. U početku se manifestuje kao pojava uske zlataste a kasnije crvenkasto-ljubičaste linije na listu kukuruza pri glavnom nervu. Sa lista simptomi se šire na celu stabljiku i klip koji je slabije razvijen, sa plitko usaćenim segmentom, koji je usahlo, smežuran i ima izgled tzv. babin Zub, klip se savija, cela biljka poprima karakterističan izgled. Klipovi su slabo razvijeni i idealna meta za mnoge sekundarne bolesti i štetočine, tako da klip najčešće i propada, a kako je on nosioci prenosa kod kukuruza i prinos izostaje.

Simptomi bolesti najpre se pojavljuju na ivičnim delovima parcele a kasnije mogu zahvatiti i čitave parcele i velike površine.

Suzbijanje bolesti u prvom redu odnosi se na poštovanje plodoreda, odnosno, posle kukuruza ne sejati pšenicu.

Insektisidni tretman za suzbijanje imaga je veoma teško izvesti zbog fenofaz kukuruza u vreme pojava imaga.

Držati parcele nezakorovljene divljim sirkom i ostalim livadarkama, jer štetočina prezimi i na korenju ovih biljaka.

Scaphoideus titanus

Scaphoideus titanus - izrazit monofag, hrani se isključivo na vinovoj lozi, razvija jednu generaciju u toku godine, prezimljava u stadijumu jajeta u naborima kore dvogodišnjih larva vinove loze, jaje je svetlo žuto do tamno braon boje u zavisnosti od starosti. Piljenje jaja počinje krajem maja i traje sve do početka jula. Ne-posredno pre piljenja jaje je prozirno,

Scaphoideus titanus

iz jajeta se pile larve koje imaju pet larvenih stadijuma, one se nalaze na naličju lista i hrane se sisajući biljne sokove. Larve su infektivne tek od trećeg larvenog stupnja, odnosno to je period za koji fitoplazma, nakon što biva usisana od strane larve, završava inkubacioni period i postaje infektivna. Larva zadržava infektivnost koja se preobražajem u imaga prenosi i na njega, imago se hrani takođe sisajući sokova iz floema lista.

Ženka počinje polaganje jaja najčešće početkom septembra u nabore kore vinove loze. Jaje koje položi zaraženi imago nije infektivno, odnosno larva koja se pili iz tog jajeta nije prenosilac bolesti. Infektivnost stiče tek kada se na zaraženim listovima više loze.

Flavescens doree - zlatasto žutilo vinove loze je fitoplazma koju preno-

Suzbijanje:

U prvom redu suzbijanje imaga cikade, koja je svoju biologiju razvila i ishranu u potpunosti vezala za vinovu lozu.

Momenat za hemijsko suzbijanje određujemo na osnovu praćenja pojave imaga žutim lepljivim klopkama.

Insekticidne tretmane izvodi se nekim od kontaktnih preparata, najčešće u dva navrata jer je let štetočine veoma razvučen, u našim uslovima od kraja juna do kraja septembra.

Krčenje zaraženih loznih zasađa, kao i zaraženih pojedinačnih čokota u okviru zasađa kako bi smo smanjili potencijal bolesti i mogućnost prenošenja na zdrave biljke.

Sadnja zdravih, ne zaraženih loznih kalemova.

si *S. titanus*, period inkubacije u biljci domaćinu je od jedne do dve godine, simptomi su promena boje lista kod belih sorata vinove loze, loze boja lista je zlatno-žuta a kod crnih sorata tamno crvena, listovi su krti i savijaju se trouglasto na dole. Bolest veoma brzo zahvata čitavu biljku.

U toku godine bolest može da se proširi od 5-10 kilometara

Na lokalitetu Erdevik, u okviru rada Prognozno izveštajne službe Vojvodine, pratili smo pojavu imaga cikade *S. titanus* postavili smo žute lepljive klopke na čokote vinove loze u vinogradu na kome smo predhodne godine uočili simptome fitoplazme *F.doree*.

Početak pojave imaga bio je 27. juna i leteo je sve do druge polovine septembra.

Dipl. inž. Ružica Mikić
PSS Sremska Mitrovica

MIKROBIOLOŠKA ĐUBRIVA U SAVREMENOJ BILJNOJ PROIZVODNJI

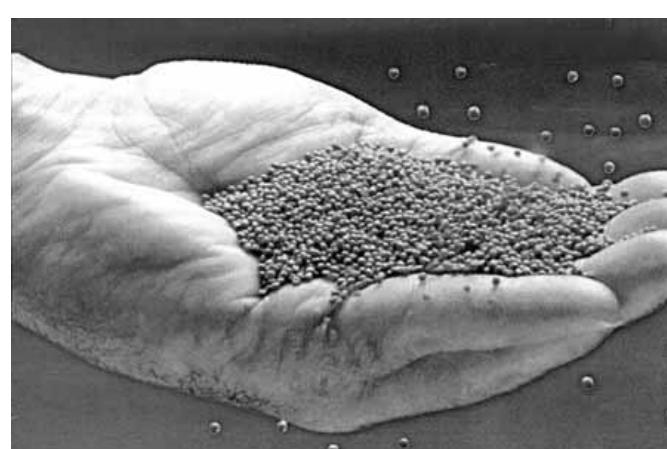
Bakterije pomažu biljkama

Biofertilizacija predstavlja unošenje živih mikroorganizama u zemljište sa ciljem poboljšanja snabdevanja bilja-neophodnim nutritijentima

Ostvarivanje maksimalne produktivnosti i profitu u savremenoj konvencionalnoj poljoprivredi podrazumeva intenzivnu obradu zemljišta, navodnjavanje, primenu mineralnih đubriva, hemijsku kontrolu štetočina, korova i bolesti, kao i maksimalno iskorišćavanje genetskog potencijala gajenih biljaka. Ali, sve to prouzrokuje mnogobrojne, negativne efekte na agroekosisteme i kvalitet životne sredine. Brz razvoj biotehnologije, zasnovan na ekološkim principima, utiče da tradicionalni sistemi zemljoradnje dožive brojne promene.

Smatra se da će razvoj poljoprivrede u ovom veku biti zasnovan na konceptima koji predviđaju značajne promene u tehnologiji gajenja useva i oplemenjivanju bilja koji bi doprineli boljem uspostavljanju ekološke ravnoteže i stabilnosti prirodnih resursa u agroekosistemu. Takav način gajenja biljaka mora biti zasnovan na ekonomsko efektivnoj osnovi. U taj koncept u potpunosti se uklapa biofertilizacija.

Biofertilizacija predstavlja unošenje živih mikroorganizama u zemljište sa ciljem poboljšanja snabdevanja biljaka neophodnim nutritijentima. Na ovaj način može se poboljšati snab-

devanje biljaka azotom, fosforom, kalijumom, gvožđem, sumporom, ali i stimulisati rast korenja. Unošenjem ovih bakterija u rizosferu biljaka ubrzavaju se procesi transformacije organske materije i biljka se snabdeva neophodnim nutritijentima. Kao komponente mikrobioloških đubriva mogu

biti različite bakterije iz roda *Bradyrhizobium*, *Azotobacter*, *Azospirillum*, *Bacillus*, *Pseudomonas*, i druge. Imajući u vidu značaj azota u ishrani biljaka, jasno je da se posebno mesto pridaje bakterijama koje pomažu u snabdevanju azotom. To su bakterije iz grupe azotofiksatora koje elementarni, at-

mosferski azot prevode u oblik pristupač biljkama. Ove bakterije nalaze se u neposrednoj blizini korenja i azot predaju direktno biljkama.

Pored azota rast biljaka direktno zavisi od prisustva fosfora, a on je najčešće prisutan u zemljištu u formama koje su nepristupačne biljkama. Bakterije iz roda *Bacillus* i *Azotobacter* mogu sintetisati organske kiseline i fosfatase koje će nepristupačan fosfor prevesti u biljkama pristupačnu formu. Kalijum koji je u zemljištu "zatrobljen" u obliku aluminosilikata, zahvaljujući aktivnosti bakterijama iz roda *Bacillus*, postaje pristupač biljkama. Neke bakterije zahvaljujući prisustvu siderofora doprinose snabdevanju biljaka gvožđem. Takođe je poznato da bakterije iz roda *Pseudomonas* mogu transformisati organske forme sumpora u neorganski i na taj način ga učiniti pristupačnim za biljke.

Sve ovo ukazuje da se primenom mikrobioloških đubriva koja u sebi sadrže mešane populacije mikroorganizama može poboljšati snabdevanje biljaka neophodnim nutritijentima uz istovremeno očuvanje životne sredine i proizvodnju zdravstveno bezbedne hrane. Pored toga ove bakterije ima-

ju sposobnost sinteze biljnih hormona tipa giberelina, auksina, čime se dodatno stimuliše biljni rast i utiče na otpornost biljaka.

Unošenjem mikrobioloških đubriva u zemljište utiče se na tok i usmeravanje mikrobioloških procesa u zemljištu što će uticati na rast, razvijanje biljaka ali i na zemljište. Neki od mikroorganizama koji su unešeni u zemljište odlikuju se sposobnošću sinteze sluzastih materija koje igraju značajnu ulogu u slepljivanju mikroagregata što doprinosi formiranju fine strukture zemljišta. Nakon izumiranja mikroorganizama unetih u zemljištu mikrobiološkim đubriva povećaće se ukupna biomasa, a efekti će se odraziti u sledećoj vegetaciji. Povećanje organske biomase doveće do povećanja plodnosti zemljišta i stvaranja biljkama neophodnih mineralnih nutritijenata.

Sve ovo upućuje da se primena mikrobioloških đubriva ima svoje место u savremenoj konvencionalnoj ali i organskoj poljoprivrednoj proizvodnji.

Prof. dr. Vera Raičević
Poljoprivredni fakultet
u Zemunu

Kalendar poljoprivrednih radova za oktobar

Oktobar je Mesec velikih poslova i u delu godine u kome su dani sive kraći, broj časova sa sijanjem sunca manji, mogle je sive više, pa je zbog svega toga niža srednja mesečna temperatura vazduha. Klimatološka statistika kaže da je srednja mesečna temperatura vazduha za približno pet stepeni niža od temperature u septembru, a da je istovremeno broj časova sa sijanjem sunca za oko pedeset sati manji. Jedna od klimatoloških karakteristika ovog meseca jeste i pojava prvog mraza i povećan broj dana sa maglom. Može se reći da je oktobar na našim geografskim širinama najčešće ipak predstavnik lepe jeseni. Meteorolozzi bi rekli da je takvo vreme posledica preovlađujućeg uticaja anticiklona (polje visokog vazdušnog pritiska), koji utiče na vreme tokom dve trećine oktobarskih dana. Centar anticiklona obično je srednja Evropa. Oktobar je, uz januar, mesec sa najvišom prosečnom vrednošću vazdušnog pritiska.

Ratarstvo: Setva ječma, pšenice...

Oktobar je mesec velikih ratarinskih poslova. Bere se kukuruz, završava se žetva soje i vađenje krompira, sklanjanju se i mnogi drugi poljoprivredni usevi. Posao treba da se obavi brzo, da bi se zemljište što pre osloboдило za setvu pšenice. Odmah po žetvi preduseva, zemljište se dubri i što pre obrađuje, da bi se što pre postigli ozimi usevi, jer se svako kašnjenje održava na prinose. Optimalni rok u većini naših krajeva za setvu ječma je početak oktobra, a za pšenicu druga pa i treća dekada ovog meseca. Ni prerana setva nije preporučljiva. Zemljište pre setve treba dobro nađubriti i obraditi. Treba paziti na uzor sorti pšenice i ječma, pogotovo što je izbor zaista širok. Poljoprivredni stručnjaci preporučuju da se nastavi sa zaštitom uljane repice protiv štetnica, a po potrebi i planiranja.

Ozimi usevi koji su ranije zasejani, treba da se pregledaju na prisustvo uzročnika bolesti, kao i korova, te na osnovu toga odlučuti se za primenu fungicida i herbicida. Jesenje mere nege useva imaju izuzetan značaj. Bitka protiv glodara – poljskih miševa, voluharica i dr., mora se obaviti na vreme, ukoliko se pojave u povećanom broju. Ponekad je neophodna mera odvođenja suvišne vode na nižim terenima i kod teških nepropusnih zemljišta. Najčešće su to mikrodepresije koje sakupljaju vodu, a na takvim mestima dolazi do gušenja biljaka ako voda leži duže od četiri-pet dana. Površine namenjene za prolećnu setvu obrađuju se i dubre stajskim i mineralnim dubrivicima.

Povrtarstvo: I berba i setva

Ovo je mesec setve i sadnje ozimih useva. Sade se beli luk i srebrenjak, te ozimi salata. Seju se ozimi spanać i ozimi grašak. Početkom oktobra u našem agroekološkom području javljaju se prve temperature ispod nula stepeni i do tada moraju da se oberu sve vrste topoljubivog povrća zasejanog i zasađenog u proleće i leto. Krajem septembra i u oktobru vadi se korenasto povrće: šargarepa, peršun, pastrnjak, celer, cvekla, letnja rotkva i spremaju se za čuvanje tokom zime. Počinje berba kasnih kupusnjača i praziluka. Nedozreli plodovi paradajza stavljaju se na dozrevanje ili u turšiju.

Stočarstvo: Ovčari, oprez!

Za stočare ovo je, takođe, mesec sakupljanja plodova. U ovom mesecu oni posebnu brigu posvećuju

Plug za rigolovanje

pojavljuju jedinke koje prestaju da nose. Njih treba identifikovati i redovno ih uklanjati iz jata. Razlozi prestanka nošenja mogu biti razni, a najčešće su individualna osjetljivost na patološke činioce, uslovi obilja hrane na pašnjacima, ovce se pare i pripuštaju u jesen.

Oktobar je mesec u kome treba da pronesu mlade kokice uzgojene od pilića koji su se izlegli u aprilu i maju. Sve kokice koje nisu pronele sa pet do šest meseci starosti treba likvidirati, jer je očigledno da neće biti dobre nosilje. Prepoznavanje kokoši koje ne nose ili loše nose i njihovo uklanjanje iz jata mora biti svakodnevni zadatak odgajivača.

Ova mera ima veliki, pre svega ekonomski značaj za proizvođače, jer takva kokoš nepotrebno opterećuje proizvodnju i povećava cenu koštanja jajeta. U jatu se svakodnevno

pojavljuju jedinke koje prestaju da nose. Njih treba identifikovati i redovno ih uklanjati iz jata. Razlozi prestanka nošenja mogu biti razni, a najčešće su individualna osjetljivost na patološke činioce, uslovi obilja hrane na pašnjacima, ovce se pare i pripuštaju u jesen.

Sve ja manje mogućnosti za ishranu stoke ispašom i zelenom travom, pa se hrani hranom pripomenjem za zimu. Stoka u tovu treba dobro da napreduje.

Voćarstvo: Završetak berbe

U oktobru se završava berba plodova zimskih sorti jabuka i krušaka. U rasadniku se obavlja setva semena. Sadnice se pripremaju za vađenje. Voćnjaci se dubre stajskim i mineralnim dubrivicama, pa eventualno i čitavim osušenim stabala. Međutim,

u ovom periodu, uklanjanje suvih grana preporučuje se samo kod jabučastih vrsta voćaka (jabuka, kruška, dunja).

Kada su u pitanju

značaj. Pojava i širenje bolesti u voćnjacima uzrokuju velike posledice. Preduzimanjem blagovremenih mera sprečavaju se velike ekonomske štete. Oktobar je vreme da se određenim merama zaštite ili bar smanji infektivni potencijal za nadnju godinu. Jer, većina parazita prezimljava u kori grana ili stabla ili u opalom lišći. Preostali plodovi na voćkama ili na zemljištu takođe su značajan izvor infekcije za narednu godinu. Izbor mera za zaštitu nije velik. U obzir dolaze mehaničke ili hemijske mere zaštite. Mehaničke mere podrazumijevaju oticanje osušenih grana, preostalih plodova, pa eventualno i čitavim osušenim stabala. Međutim,

rigolovanjem se prebacuje na veće dubine, tamo gde će biti najveći deo korenovog sistema čokota. Rigolovanjem se meliorativno dubrivo, bilo da je organsko ili mineralno, unosi u ceći sloj zemljišta koji se prevrće. Najzad, rigolovanjem i rastresanjem zemljišta stvaraju se povoljniji uslovi za početno grananje korena mladog čokota, kako bi koren zauzeo što veći prostor i mogao da iznese ceo nadzemni deo, omogućio brzo formiranje uzgojnog oblika i normalno stapanje čokota u plodnošću.

Kopaju se rupe za jesenju sadnju voćaka (kojoj stručnjaci daju prednost u odnosu na prolećnu) ili za popunjavanje praznih mesta. Vrijeme je da se mlada stabla zaštite od zečeva i drugih glodara. U rasadniku se vrše pripreme: sadnice se vade, klasiraju, privremeno trape ili otpremaju kupcima.

Krajem ovog meseca počinje sadnja voćaka.

Vinogradarstvo: Jesenja obrada

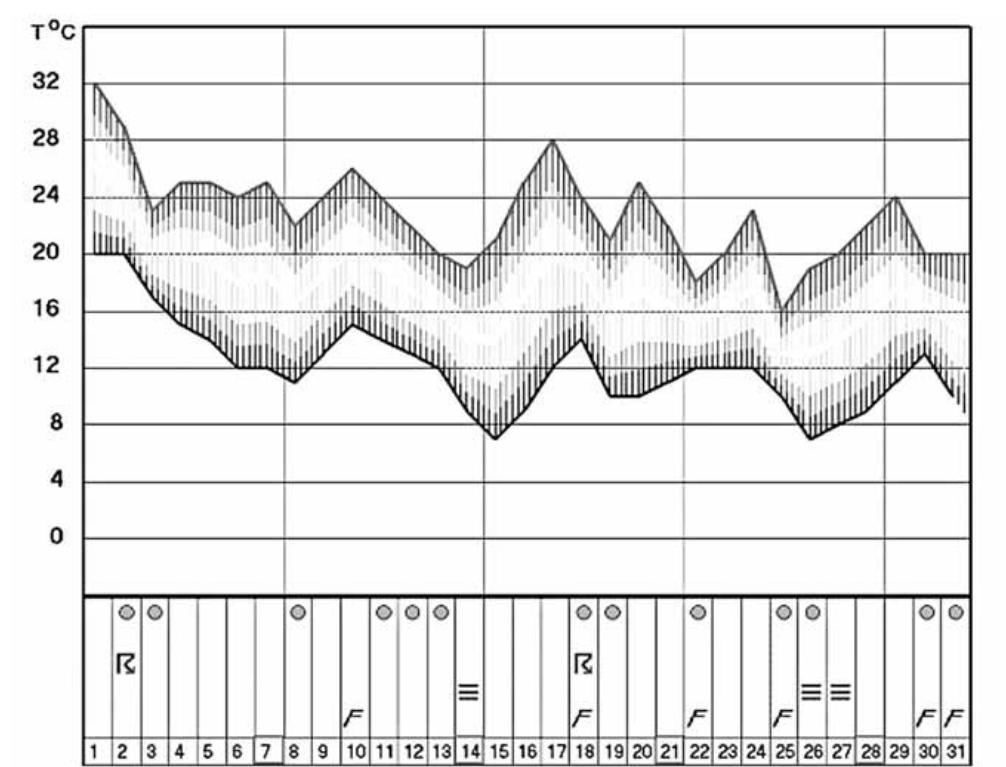
U vinogradima se, takođe, pripremaju mesta za sadnju i obavljaju sadnja ožiljenih kalemova. Stajnjak i mineralno dubrivo rasturaju se i u vinogradu. Zemljište između redova i u redu duboko se obrađuje (jesenja obrada). Obavlja se berba, čišćenje, klasiranje i pakovanje grožđa srednje poznih i poznih sorti grožđa istih perioda sazrevanja. U oktobru, u okviru priprema za podizanje novih vinograda, priprema zemljišta je posebno važan posao. Sa zemljišta na kojem se planira sadnja vinove loze treba ukloniti sve veće ostatke prethodnog zasada ili useva, obaviti meliorativno dubrenje i – rigolovanje.

Šta je rigolovanje?

To je obavezna mera pripreme zemljišta pri sadnji vinove loze i predstavlja duboko oranje na dubinu od 60 do 80 pa čak i 90 centimetara. Ovim postupkom razbijaju se nepropusni horizont zemljišta, a površinski sloj, koji je obično plodniji, rigolovanjem se prebacuje na veće dubine, tamo gde će biti najveći deo korenovog sistema čokota. Rigolovanjem se meliorativno dubrivo, bilo da je organsko ili mineralno, unosi u ceći sloj zemljišta koji se prevrće. Najzad, rigolovanjem i rastresanjem zemljišta stvaraju se povoljniji uslovi za početno grananje korena mladog čokota, kako bi koren zauzeo što veći prostor i mogao da iznese ceo nadzemni deo, omogućio brzo formiranje uzgojnog oblika i normalno stupanje čokota u plodnošću.

Dvorište: Pripreme za zimsko mirovanje

Prvi jesenji dani ostavljaju tragove i u vrtu. Većina biljaka je precvetala, a listovi na drveću i šiblju počinju da žute. Ovo vreme treba da se iskoristi za mnoge poslove u vrtu i biljke pripreme za zimsko mirovanje. Tokom celog ovog meseca treba da se sade lukovice krokusa, zumbula, narcisa, tulipana, visibaba i anemona. Pojedinačnu sadnju ovih biljaka treba izbegavati jer se najlepši utisak dobije sadnjom u većim grupama određenih vrsta ili njihovom kombinacijom. Odmah po sadnji lukovice treba zaliti, jer će se na taj način pomoći razvoju i formiranju korena. Zalivanje se nastavlja u slučaju suve jeseni. U ovom mesecu je najpovoljnije vreme za sadnju i presadivanje drveća i šiblja. Sade se i ruže. Ovo je poslednji mesec u kome se travnjak redovno kosi – svaki deset dana. Lukovice begonije prestati zalivati kako bi se biljke primorale na mirovanje. Zbog nedostatka vlage listovi će se susušiti i krajem meseca glavice mogu da se izvade iz zemlje.

Prognoza vremena za mesec oktobar

Značaj voćarstva

Prof. dr Zoran Keserović
Poljoprivredni fakultet, Novi Sad
Departman za voćarstvo, vinogradarstvo, hortikulturu
i pejzažnu arhitekturu

Voćarstvo predstavlja jednu od najrentabilnijih grana poljoprivrede. Korist od voćarstva je višestruka. Sama vrednost voćaka izrečena je u mudroj narodnoj izreci: "Voće u proleće razveseljavaju čoveka, u letu ga hlade, u jesen hrane, a u zimu greju". Plodovi voća imaju veoma korisnu ulogu u poboljšanju ishrane, očuvanju zdravlja i u lečenju mnogobrojnih bolesti. Voće pogotovo treba da koriste deca i odrasli koji rade naporne, bilo fizičke ili psihičke poslove. Voće ima hranljivu, dijetoprofilaktičku, zaštitnu i dijetoterapeutsku vrednost (naročito u slučaju kardiovaskularnih i bubrežnih oboljenja). Ovu ulogu voće ima zato što je bogato mineralnim materijama, kiselinama, aromatičnim materijama i vitaminima. Posebno se naglašava da mineralne materije i vitamini imaju zaštitnu ulogu u organizmu tako da se korišćenjem plodova može preventivno uticati na pojavu mnogih oboljenja. Ako bi se više pažnje posvetilo pravilnoj ishrani, uz što veće korišćenje voća sa što manje ostataka pesticida, onda bi bilo i manje oboljenja. U poslednje vreme, sve je više dokaza da pektini iz voćnih plodova služe kao značajno preventivno sredstvo protiv sve učestalije arterioskleroze. Neke vrste voća, kao što su trešnja, limun, orah, sadrže i izvesnu količinu joda, a ovaj element je neophodan za normalno funkcionisanje štitne žlezde. Vrste iz biljne familije Rutaceae (limuni, narandže itd.) u svojim vegetativnim organima sadrže medikamentozne materije (ispaljiva ulja, balzame, smolaste izlučevine) koje imaju antiseptičko dejstvo.

(ten). Pored toga, voće je značajno i za razvoj industrije ambalaže, transporta, rashladne tehnike, poljoprivredne mehanizacije i dr. Pored korišćenja plodova i sami voćnjaci sa zelenim površinama, može se reći, čine osnovnu pretpostavku zdravlja. U današnjoj urbanoj zajednici, sa ubrzanim načinom života, čovek je izložen dejstvu čitavog niza činilaca koji štetno utiču, kako na njegovu radnu sposobnost, tako i na zdravstveno stanje, čime se može objasniti pojava niza bolesti i patoloških stanja. A da bi čovek mogao da radi, da stvara i održava harmonične odnose sa drugim ljudima, da učestvuje u promeni svoje socijalne, društvene i fizičke sredine, on mora da bude duševno zdrava osoba, tj. mora da ima svoj duševni mir. Postoje mnogobrojne psihoterapijske metode za lečenje neuroza. Bavljenje voćarstvom ili šetnjom u voćnjaku imaju direktnog uticaja na mentalno zdravlje ljudi. Voćnjaci sa svojim cvetovima, zelenilom i plodovima, dvojako deluju na zamorenij ljudski organizam – fizički ga okrepljuju, a psihički umiruju duševni zamor i depresivno stanje. Rad u voćnjaku je jedan od činilaca lečenja koji ima ne samo terapijski već i preventivni značaj. Aktivnim radom u voćnjaku ili pasivnim posmatranjem drugih, čovek se podsvesno približava drugim ljudima, koristi i upotpunjuje svoju ličnost kao socijalno i svesno društveno biće. Prirodni ambijenti zelenila podstiču kod ljudi stvaralačku volju, radni i životni entuzijazam, oplemenjuju ljudske instikte i usmeravaju ih na zdrave, humane i stvaralačke emocije

škole su bolje opremljene, ljudi lepše žive.

Nauka je značajno doprinela podizanju savremenih plantažnih voćnjaka i razvoju savremenog voćarstva. Osim toga, i naš razuđeni sistem školovanja poljoprivrednih stručnjaka (4 fakulteta, 2 više škole i 54 srednje poljoprivredne škole) ima u svojim nastavnim planovima i programima voćarstvo koje je veoma zastupljeno.

Analizom ostvarene voćarske proizvodnje, potrebno je uočiti propuste i neiskorišćene mogućnosti kako bi ubuduće voće proizvodili više, kvalitetnije i ekonomičnije. U tom smislu, veoma važnu ulogu u unapređenju voćarstva treba da odigraju poljoprivredni fakulteti, poljoprivredne škole, instituti, učeničke zadruge, poljoprivredna preduzeća koja se bave voćarskom proizvodnjom, napredni individualni proizvođači i dr.

Prirodni uslovi naše zemlje, klima i zemljište, izuzetno su povoljni za uspevanje raznih vrsta voća. Naša zemlja ima mnoge predele gde se sa najvećim uspehom proizvodi većina kontinentalnih, pa čak i neke tropске i subtropske voćne vrste. Nijedna poljoprivredna grana ne može da donese toliku zaradu kao voćarstvo, pogotovo u brdsko-planinskim područjima. To je jedna od najproduktivnijih poljoprivrednih grana koja višestruko nadmašuje rentabilnost drugih poljoprivrednih grana. Proizvodnjom voća ostvaruje se 10-20 puta veća vrednost proizvodnje po hektaru nego pri proizvodnji pšenice i kukuruza.

Bavljenje voćarstvom, pasivan ili aktivan boravak u zelenilu voća i rasterećuje ga, vraća ga u normalno stanje i obnavlja snagu za dalje napore i rad. Zelena boja voćaka omogućava staloženost i smirenost, pozitivno deluje na čula, tonizira centralni nervni sistem i preko njega utiče na stvaranje pozitivnog raspolaženja i podstiče volju za radom. Voćarstvo podiže blagostanje kraja. Tamo gde je razvijeno voćarstvo, viši je standard života, podignuti su domovi kulture, i aktivnosti. Bavljenje voćarstvom, pasivan ili aktivan boravak u zelenilu voća i rasterećuje ga, vraća ga u normalno stanje i obnavlja snagu za dalje napore i rad. Zelena boja voćaka omogućava staloženost i smirenost, pozitivno deluje na čula, tonizira centralni nervni sistem i preko njega utiče na stvaranje pozitivnog raspolaženja i podstiče volju za radom. Voćarstvo podiže blagostanje kraja. Tamo gde je razvijeno voćarstvo, viši je standard života, podignuti su domovi kulture,

živog rada, tako da se proizvodnjom voća, u krajevima gde ima dosta radne snage, može doprineti njihovom racionalnijem iskoriscavanju, a ujedno i zadržavanju poljoprivrednog stanovništva u tim krajevima. Voćarska proizvodnja zapošljava po jedinici površine oko 20 puta više radne snage nego pri proizvodnji pšenice. Veliko je angažovanje radne snage i u nizu pratećih delatnosti koje su vezane za poljoprivrednu proizvodnju.

U strukturi izvoza poljoprivredno-prehrambenih proizvoda u 2007. godini, na prvom mestu se nalazi voće i povrće sa 28%, zatim žitarice 22%, šećer 10%, alkohol 9%, meso 6%, duvan 2%, i 23% ostalih proizvoda.

Tokom 2004. godine je izvezeno voća i prerađevina od voća u vrednosti od 173.658.000 dolara. Povećanje izvoza voća i povrća je nastavljeno, tako da je u 2005. godini izvoz voća, povrća i prerađevina od voća i povrća iznosio 261 milion dolara, u 2006. 326 miliona dolara i u 2007. godini 466,5 miliona dolara, što je za 140,5 miliona dolara više u odnosu na 2006. ili za 205,5 miliona dolara više u odnosu na 2005.

Nekada su se voćke gajile na okućnicama, baštama i poređ puteva i to su bile pretežno sorte sa izraženom otpornosću na prouzrokovane bolesti, štetočine i na nepovoljne agroekološke uslove. Danas je voćarstvo unošna grana poljoprivrede. Plodovi voća se ne koriste samo za sopstvene potrebe domaćinstva, već su namenjeni tržišnoj prodaji.

potrebni su joj oprasivači. Ovo je izazvalo toliko razočaranje kod poljoprivrenih proizvođača u Sremu, a i šire, da je trebalo dugo vremena da bi se ponovo krenulo sa podizanjem novih zasada višnje. Drugi primer su monosortni zasadi jabuke i kruške, koji su podizani bez obzira na to što su to stranooplodne voćne vrste.

Čvrsta povezanost teorije i prakse važna je kako bi greške u gajenju voćaka bile svedene na najmanju moguću meru. I najmanje greške teško se otklanaju, obično uz veliku materijalnu ulaganja (pogrešan izbor sorte, podloga, loš izbor mesta, loše zemljište, nepravilna rezidba, neblagovremena zaštita, pogrešno dubrenje itd.). Da bismo to postigli, moramo posvetiti posebnu pažnju obrazovanju stručnih kadrova koji će biti pokretači i nosioci napretka u voćarstvu.

Individualnim poljoprivrednim domaćinstvima do sada nije poklanjana dovoljna pažnja, mada su najveće potencijalne mogućnosti za povećanje proizvodnje voća u Srbiji baš u ovom sektoru. U njihovom vlasništvu se nalazi oko 83,1% obradivog zemljišta, a od toga preko 90% površine je pod voćnjacima. Ako je želja da se napreduje u voćarskoj proizvodnji, nije dovoljno imati samo ogroman zemljišni fond i mehanizaciju, već je važno znati kako to zemljište najračionalnije iskoristiti. Da bi se to postiglo, neophodno je znanje. Bavljenje savremenim voćarstvom traži obrazovane i stručne mlade proizvođači. Zakonski bi trebalo regulisati da se poljoprivredom, a posebno voćarstvom,

moe baviti samo onaj ko je završio bar treći stepen poljoprivredne škole, uz odgovarajuću praktičnu obuku. Svakako da u prenošenju znanja i osposobljavanju mlađih ljudi na selu za bavljenje voćarstvom veliku ulogu mogu da odigraju i učeničke zadruge. Usled tendencije odlaganja stanovništva sa sela, nekada lepo uređeni voćnjaci i vinogradri su iskrčeni, a preostali stari voćnjaci zapušteni su i oronuli. Na selu su ostali pretežno stari ljudi, a mlađi, ako ih ima, ne pokazuju zainteresovanost za voćarstvo.

**PREUZETO IZ KNJIGE:
PROIZVODNJA VOĆA
I GROŽĐA NA MALIM
POVRŠINAMA**

Voćna stabla se koriste i u dekorativne svrhe, ne samo za ulepšavanje okoline već i za njeno poboljšanje jer povećavaju količinu kiseonika u vazduhu. Cvetovi pojedinih voćnih vrsta su odlična paša za pčele. Prednost voćaka je što cvetaju u vreme kada druge biljke ne cvetaju. Oznacaju pčela kao oprasivača i proizvođača meda i veoma dragocenih proizvoda od njega, ne treba posebno govoriti. Drvo pojedinih voćnih vrsta je naročito cenjeno u stolarstvu (orah, trešnja, pitomi kes-

PRIRODNI
ANTIBIOTIK

PROPOLIS, smola prijatnog mirisa i tamnosmeđe boje, iako sporedni proizvod pčela, brzo je zauzeo svoje mesto u narodnoj medicini. Njegovo korišćenje potiče od davnina. To je prirodni antibiotik neškodljiv za čovečiji organizam, izuzev retkih alergičnih reakcija. Propolis se uglavnom sakuplja krajem leta i u jesen, a retko kad i u proleće.

Propolis

Lekovita vrednost propolisa

Propolis ima baktericidne i bakteriostatične osobine. Deluje protiv mikroba, gljivica, virusa, zapaljenja.

Ima i antiseptični uticaj: spričava rastenje biljaka i klijanje semena, stimuliše regeneraciju tkiva, povećava otpornost organizma. U narodnoj medicini se odavno koristi protiv astme, čira na želucu i dvanaestopalačnom crevu, raznih srčanih oboljenja, gnojnih rana, opekoština, žuljeva, pa i malignih tumora. Sve više se koristi i u veterinarskoj medicini.

Češće se u prodaji može naći alkoholni ekstrakt (tinktura) propolisa. On se priprema tako što se propolis stavi u bocu od tamnog stakla i prelije 96%-tnim alkoholom (etanolom). Boca se dobro zatvori, čuva na sobnoj temperaturi uz povremeno mučkanje i posle nedelju dana sadržaj se procedi. Osim 10%-tnog rastvora za oralnu i spoljnu primenu mogu da se koriste i 15%-tni, 20%-tni i 30%-tni rastvori, a u stomatologiji najčešće 2%-tni i 4%-tni rastvori.

Za unutrašnju (oralnu) primenu najčešće se preporučuje 15 do 20 kapi na kocki šećera, ili u vodi, mleku, limunadi, čaju, dva do tri puta dnevno. Dužina uzimanja zavisi, konkretno, od zdravstvenog stanja korisnika. Redovna upotreba propolisa može poboljšati

odbrambene sposobnosti организma, poboljšati cirkulaciju i regulisati krvni pritisak. Kod hroničnih oboljenja želuca i creva npr. može da se koristi 2%-tni alkoholni ekstrakt, 20-40 kapi sa vodom ili mlekom, tri puta na dan, jedan sat pre jela, u toku 20 dana. Terapija se može ponoviti posle 10 do 20 dana. Pri ovome, obavezno uslov je poštovanje odgovarajuće dijete.

Kod različitih povreda sluzokože usne duplje, ili zubobolje može da se primeni tinktura u koju je umočen tampon (od gaze), koji se stavi na bolno mesto, ili se pomoću njega premazuje povređena sluzokoža usta ili desni. Dobre rezultate u lečenju hroničnih i upornih upala žrela daje 30%-tni alkoholni ekstrakt propolisa pomešan sa glicerinom (1:2). Za ispiranje usta može se koristiti i vodenno-alkoholna emulzija koja se dobija dodavanjem destilovane vode alkoholnom ekstraktu propolisa. Tako dobijamo propolispin vodicu za usta koja, osim što se preporučuje posle redovnog pranja zuba, uklanja mirise duvana, alkohola, belog luka, itd. Dužom upotrebom otklanjavaju se i neprijatne posledice nošenja proteze. Postoji i zubna pasta sa propolisom koja ima naročiti značaj u sprečavanju i lečenju obolelenja desni. Ne boji zube, a ima prijatan ukus i miris.

Recepti

ANALNE FISURE (ranice na anusu)

U toku dve do tri nedelje mazati ranice na anusu 20%-tnim alkoholnim rastvorom propolisa, pomešanim sa ricinusovim uljem u odnosu 1:1. Takođe, kod postoperativnih rana preporučuju se propolis tablete.

ARTRITIS

Koristiti propolis u koncentraciji do 0,05%.

AFTE (ranice na sluzokoži usta)

U toku tri do četiri dana ispirati usta alkoholnim rastvorom propolisa (i malo zadržati u ustima), a zube prati zubnom pastom koja sadrži propolis.

VAGINALNI POREMEĆAJI

Suvim tamponom prethodno ukloniti sluz iz cervicalnog kanala, zatim grlić materice obrisati tamponom nakvašenim 2%-tnim rastvorom sode bikarbonate, a potom na ozleđena mesta staviti tampon premazan propolisovom mašću. To činiće posle svakih 12 sati u toku 10 do 12 dana.

U slučaju upale sluzokože vagine prouzrokovane trihomonasom primeniti 5-15%-tni rastvor propolisa (lokalno), ili uzimati tablete sa 30% propolisa (Sanguisan tablete).

DISAJNI ORGANI

Uzeti 20 grama propolisa, dobro isitniti i staviti u stakleni posudu sa širokim grlićem. Preliti sa 100 ml 96%-tnog alkohola, zatvoriti, ostaviti da stoji dva dana, uz povremeno mučkanje, a zatim procediti kroz

dvostruku gazu, pa koristiti za inhaliranje na jedan sat posle ručka, nakon što se usta i grlo dobro operu mlakom vodom.

U slučaju oboljenja donjeg dela disajnih organa pare udisati kroz usta, a pri lečenju gornjih delova disajnih organa kroz nos. Napolje se može izaći tek 20 minuta posle inhalacije. U oba slučaja inhalacija traje 5-15 minuta kod odraslih, a kod dece 1,5-3 minuta.

Broj inhalacija se kreće od 5 do 15, a može da traje tri-četiri nedelje.

Uzeti 60 grama propolisa i 40 grama voska i staviti u aluminijumsku posudu zapremine 300-400mm, pa ovu staviti u veću posudu sa vrelom vodom, a zatim se inhalirati udisati paru koj se pritom stvara, ujutru i uveče po 10 minuta. Terapija traje dva meseca.

U slučaju bronhitisa kod dece nastalog usled hronične upale pluća, inhalaciju obavljati 3 puta dnevno propolisom (30 kapi 20%-tnog rastvora) u trajanju oko 10 minuta.

ZUBI

U slučaju pojave parodontoze (hroničnog oboljenja sa gnojnim zapaljenjima kod zuba, usled čega može doći i do njihovog ispadanja), ubrizgava se u zubnu čašicu 30%-tni rastvor propolisa u dipropilenglikolu ili se desni mažu preparatom stoma-pionom i sl., uvođenjem u zubne šupljine. Potrebna su dva do tri tretmana.

U slučaju karijesa, dva puta dnevno ispirati usta prokuvanom pa prohlađenom vodom u koju se stavi 20 kapi alkoholnog rastvora propolisa. Terapija traje jedan do dva meseca.

ŽELUDAC

U slučaju čira na želucu i dvanaestopalačnom crevu, kao dodatnu terapiju onoj koju je prepisao lekar, koristiti Propolis kapsule ili Propolis kapi 10%.

U slučaju upale sluzokože želuca u toku dva dana piti čaj od kamilice i koristiti ekstrakt u obliku kapi (Aphiherbal kapi za želudac).

ZULJEVI

Komadić propolisa zagrejati do omekšanja, a zatim u tankom sloju staviti na žulj, pa privezati zavojem ili učvrstiti hanzaplastom. Terapija traje nekoliko dana.

ZRAČENJE

Da bi se sprečila pojava reakcije na zračenje koja se obavlja više puta (usled čega mogu da nastanu ozlede na koži),

koristiti mast propolisa, a za otklanjanje posledica snimanja rentgenom (rentgensko zračenje) uzimati 2 do 3 puta po jednu kašičicu mešavine jednakih delova propolisa, polena, mleča i meda.

KAŠALJ (bronhitis i bronhijalna astma)

Pomešati 20 grama isitnjeg propolisa i 80 grama 96%-tnog alkohola (kupiti u apoteci), pa držati na tamnom (i hladnom) mestu, ili u frižideru 6 do 8 dana, uz povremeno mučkanje. Zatim procediti kroz dvostruku gazu, pa po 20 kapi, u mleku ili čaju kamilice, uzimati tri puta dnevno, pola sata pre jela. Istovremeno kanuti 20 kapi u topao čaj od kamilice, šolju poklopiti plastičnim ili staklenim levkom, a zatim udisati paru 10 do 15 minuta (odrasli) i 4 do 5 minuta (deca). Terapija traje jedan do dva meseca

KOŽA (kožne bolesti)

Na obolela mesta kože stavljati mast spravljenu od 12 grama propolisa, 12 grama lanolina i 60 grama vazelinu (metodom ekstrakcije), dva puta dnevno posle čega se stavi gaza i poveže zavojem.

Stavljati oblog od trostrukе gaze nakvašene propolisovim alkoholnim rastvorom 0,1 do 0,01%. Ima dobro dejstvo i kod dečjeg vlažnog ekcema i svraba kože. Na koži držati 5 do 10 minuta.

U toku 10 do 15 dana svakodnevno pre-mazivati obolele delove 50%-tom propolisom.

U slučaju dekubitisa (rana usled dugog ležanja) rane ispirati rivanolom i posipati propolisovim pudrom. Da bi se sprečio dekubit, ugrožena mesta treba prskati aerosolom koji sadrži 10 ili 20%-tni alkoholni rastvor propolisa.

Branislava Gršić

Promet roba na Produktnoj berzi

od 1. do 5. oktobra 2012. godine

Najvažnije iz protekle nedelje:

- Pad cene pšenice
- Pad cena kukuruza
- Dešavanja na svetskim berzama

Za razliku od tržišta najvažnijih prehrabnenih proizvoda široke potrošnje koji su u žiji interesovanja ovađanje javnosti zbog enormnih poskupljenja koja drastično ugrožavaju standard stanovništva, domaće tržište primarnih poljoprivrednih proizvoda beleži pad cena. Kada se dešavaju ovako izražene cenovne promene, bilo u kom smeru, promet se intenzivira. Tako je i tokom nedelje za nama količinski promet na "Produktnoj berzi" od 1.875 tona, više nego udvostručen u odnosu na prethodnu nedelju. Istovremeno i dinarska vrednost ostvarenog prometa od 61.507.500,00 dinara, udvostručena je u odnosu na prethodni nedeljni izveštaj.

Na tržištu pšenice prometano je 700 tona robe, uz ponderisanu nedeljnju cenu od 29,69 din/kg (27,49 din/kg, bez PDV-a), što je za 1,80% niže nego prethodne nedelje. Podatak o nedelnjem padu pondesirane cene treba dopuniti tržišnom činjenicom da je cena pšenice tokom nedelje imala izražen silazni trend. U ponedeljak se startovalo sa cenom od 27,55 din/kg, bez PDV-a, da bi krajem nedelje cena pala na nivo od 27,40 din/kg, bez PDV-a.

Tržište kukuruza je u žiji interesovanja domaće agrarne javnosti iz dva razloga. Prvi je podatak o padu cene ovog artikla, a drugi je aktuelni intervencijski otkup kukuruza za potrebe "Republičke Direkcije za robne rezerve". Na redovnom tržištu

"Produktne berze" u protekloj nedelje trgovano je kukuruzom novog roda u količini od 900 tona, po ponderisanoj nedeljnoj ceni od 28,32 din/kg (26,22 din/kg, bez PDV-a). Cena je u padu za 1,84% u odnosu na prethodnu nedelju, uz izražen trend kontinuiranog pada cene tokom nedelje, slično kao i na tržištu pšenice. Paralelno sa ovim tržištem, "Produktna berza" realizuje otkup kukuruza za potrebe "Republičke Direkcije za robne rezerve". Od predviđene ukupne količine od 200.000 tona, u toku samo tri dana prethodne nedelje relizovan je otkup od preko 100.000 tona. Ovaj podatak potvrđuje činjenicu o interesovanju potencijalnih prodavaca kukuruza za ovaj aranžman, kao i činjenicu da je ovoga puta Država napravila pravi izbor, kako po pitanju otkupne cene, koja iznosi 29,70 din/kg (27,50 din/kg, bez PDV-a), tako i po pitanju "tajminga" za realizaciju intervencijskog otkupa. Otkup se nastavlja i sledeće nedelje, do realizacije celokupne količine predviđene Zaključkom Vlade.

Cena soje nastavlja da pada, te je u okviru istgovanih 150 tona postignuta prosečna cena od 71,93 din/kg (66,60 din/kg, bez PDV-a). Pored pomenutih proizvoda trgovano je semenskom pšenicom po prosečnoj ceni od 42,77 din/kg (39,60 din/kg, bez PDV-a), dok je cena suncokretova sačme dostigla 35,40 din/kg (30,00 din/kg, bez PDV-a).

Pregled zaključenih i ponuđenih količina, kao i dijapazon zaključenih i ponuđenih cena poljoprivrednih proizvoda tokom protekle nedelje, dati su u sledećoj tabeli:

ROBA	PONUĐENA KOLIČINA (t)	CENA PONUDE DIN/KG SA PDV-OM	ZAKLJUČENA KOLIČINA (t)	ZAKLJUČENA CENA DIN/KG SA PDV-OM
Kukuruz, rod 2012.	975	28,08-28,62	900	28,08-28,62
Pšenica, rod 2012.	1.100	29,59-29,81	700	29,59-29,75
Soja, zrno, rod 2012.	125	70,20-72,36	125	70,20-72,36
Semenska pšenica "ns 40s" (fco-kupac)	125	42,66-43,20	125	42,66-43,20
Suncokretova sačma min. 33%	25	36,00	25	36,00
Heljdino integralno brašno	5	178,20	-	-

PRODEX

veštački, po startnoj ceni od 29,70 din/kg (PDV uračunat), na paritetu - isporučeno u silos ovlašćenog skladišta Direkcije. Direkcija će plaćanje kukuruza izvršiti u roku od 15 dana od dana dostavljanja kompletne dokumentacije, odnosno od potpisivanja ugovora sa prodavcima.

Pravo prodaje imaju registrovana poljoprivredna gazdinstva u individualnom sektoru u aktivnom statusu (fizička lica) i pravna lica i preduzetnici - registrovana gazdinstva u aktivnom statusu, koje pored uslova aktivnosti moraju u APR-u imati šifru 0111. Aktivnost

podrazumeva da li gazdinstvo redovno obnavљa svoju registraciju i da li redovno izmiruje svoje obaveze vraćanja kredita Ministarstvu poljoprivrede (ukoliko je bilo kreditnog zaduživanja). Aktivnost potvrđuje Uprava za javna plaćanja - Trezor, a šifra pretežne delatnosti pravnih lica i preduzetnika proverava se u APR-u. Odlukom Republičke Direkcije za robne rezerve kao i pomenutom Uredbom, utvrđeno je da se od registriranog gazdinstva u individualnom sektoru (fizičkog lica) može otkupiti maksimalno 500 tona, a od pravnih lica i preduzetnika maksimalno 2.000 tona kukuruza. Minimalne količine nisu određene.

Cene poljoprivrednih proizvoda u protekloj nedelji na vodećim robnim berzama su bile sledeće:

PREGLED DNEVNIIH PROMENA CENA NA CME GROUP DEC. 2012.					
	ponedeljak	utorak	sreda	četvrtak	petak
Pšenica	331.58 \$/t	324.89 \$/t	320.19 \$/t	320.78 \$/t	319.38 \$/t
Kukuruz	297.70 \$/t	297.86 \$/t	298.49 \$/t	297.86 \$/t	298.02 \$/t

Američki fjučersi pšenice je u odnosu na prethodnu nedelju skuplji za 1.4%, dok je na kukuruz skuplji za 5.7%.

PREGLED DNEVNIIH PROMENA CENA NA CME GROUP					
	ponedeljak	utorak	sreda	četvrtak	petak
Soja, zrno nov. 12	588.28 \$/t	573.29 \$/t	562.34 \$/t	562.78 \$/t	570.05 \$/t
Sojina sačma okt. 12	487.00 \$/t	474.60 \$/t	463.40 \$/t	465.50 \$/t	470.80 \$/t

Fjučers na soju sa novembarskom isporukom je pojefitniji za 1.2%, dok je fjučers na sojinu sačmu jeftiniji za 0.48%

*Objavljeni nedeljni ponderi cena nisu zvaničan podatak, usled činjenice da su obuhvaćeni podaci o trgovaju do trenutka štampanja informatora.

E-mail: nsberza@eunet.rs,
internet sajt: www.proberza.co.rs INFO SLUŽBA
021/443-413 od 7³⁰ do 14³⁰

SPONZOR
Francuski hibridi
kukuruza i suncokreta
21000 Novi Sad, Radnička 30a
Tel: 021/4750-788; Fax: 021/4750-789
miroslav.sidor@limagrain.rs
branimir.alivojvodica@limagrain.rs
www.limagrain.rs

VOĆE - od 1. do 8. 10. 2012.

Mesto prikupljanja cena: Pančevo - zelena pijaca

R. B.	Proizvod	Poreklo	Jed. mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
				min	max	dom		
1	Ananas (sve sorte)	Uvoz(Panama)	kg	180,00	200,00	180,00	-	prosečna
2	Banana (sve sorte)	Uvoz(Ekvador)	kg	130,00	140,00	140,00	rast	dobra
3	Breskva (sve sorte)	Domaće	kg	120,00	140,00	130,00	rast	slaba
4	Grejpfrut (sve sorte)	Uvoz(Turska)	kg	190,00	200,00	200,00	rast	dobra
5	Grožđe (belo ostale)	Domaće	kg	100,00	120,00	100,00	bez promene	dobra
6	Grožđe (crno Hamburg)	Domaće	kg	100,00	120,00	120,00	-	dobra
7	Grožđe (crno ostale)	Domaće	kg	100,00	120,00	100,00	bez promene	dobra
8	Jabuka (Ajdared)	Domaće	kg	80,00	100,00	80,00	pad	dobra
9	Jabuka (Delišes zlatni)	Domaće	kg	80,00	100,00	80,00	pad	dobra
10	Jabuka (Greni Smit)	Domaće	kg	80,00	100,00	80,00	pad	dobra
11	Jabuka (Jonagold)	Domaće	kg	80,00	100,00	80,00	pad	dobra
12	Jabuka (ostale)	Domaće	kg	80,00	100,00	80,00	bez promene	dobra
13	Kivi (sve sorte)	Uvoz(Turska)	kg	150,00	150,00	150,00	bez promene	prosečna
14	Kruška (Viljamovka)	Domaće	kg	130,00	150,00	150,00	rast	dobra
15	Kruška (ostale)	Domaće	kg	130,00	150,00	130,00	pad	dobra
16	Lešnik (očišćen)	Domaće	kg	900,00	1000,00	1000,00	bez promene	prosečna
17	Limun (sve sorte)	Uvoz(Spanjija)	kg	160,00	180,00	160,00	pad	dobra
18	Mandarina (sve sorte)	Uvoz(Hrvatska)	kg	150,00	160,00	150,00	-	prosečna
19	Nar (sve sorte)	Uvoz(Turska)	kg	160,00	180,00	160,00	-	prosečna
20	Orah (očišćen)	Domaće	kg	1000,00	1000,00	1000,00	rast	dobra
21	Pomorandža (sve sorte)	Uvoz(uvoz)	kg	160,00	180,00	180,00	bez promene	prosečna
22	Smokva (suva)	Uvoz(Turska)	kg	300,00	400,00	400,00	-	slaba

POVRĆE - od 1. do 8. 10. 2012.

Mesto prikupljanja cena: Pančevo - zelena pijaca

R. B.	Proizvod	Poreklo	Jed. mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
				min	max	dom		
1	Blitva (sve sorte)	Domaće	vez	25,00	30,00	25,00	pad	prosečna
2	Boranija (olovka)	Domaće	kg	100,00	120,00	120,00	pad	prosečna
3	Boranija (šarena)	Domaće	kg	100,00	120,00	120,00	pad	prosečna
4	Boranija (žuta)	Domaće	kg	100,00	120,00	120,00	-	prosečna
5	Brokolija (sve sorte)	Domaće	kg	100,00	120,00	120,00	pad	dobra
6	Celer (sve sorte)	Domaće	kg	150,00	180,00	150,00	bez promene	prosečna
7	Cvekla (sve sorte)	Domaće	kg	60,00	70,00	70,00	rast	prosečna
8	Karfiol (sve sorte)	Domaće	kg	80,00	100,00	80,00	pad	dc'br.a
9	Krastavac (Kornišon)	Domaće	kg	60,00	80,00	80,00	pad	dobra
10	Krastavac (salatar)	Domaće	kg	60,00	70,00	70,00	-	prosečna
11	Krompir (beli)	Domaće	kg	60,00	70,00	70,00	bez promene	dobra
12	Krompir (crveni)	Domaće	kg	60,00	70,00	60,00	bez promene	dobra
13	Kupus (sve sorte)	Domaće	kg	50,00	70,00	50,00	bez promene	dobra
14	Luk beli (sve sorte)	Domaće	kg	350,00	400,00	400,00	bez promene	prosečna
15	Luk crni (mladi)	Domaće	vez	50,00	50,00	50,00	bez promene	slaba
16	Luk crni (sve sorte)	Domaće	kg	50,00	70,00	60,00	rast	dobra
17	Paprika (Babura)	Domaće	kq	80,00	100,00	80,00	bez promene	dobra
18	Paprika (ljuta)	Domaće	ka	90,00	100,00	100,00	-	dobra
19	Paprika (ostala)	Domaće	ka	80,00	100,00	80,00	rast	dobra
20	Paprika (šilja)	Domaće	kg	60,00	80,00	80,00	rast	dobra
21	Paradajz (chery)	Domaće	kg	150,00	150,00	150,00	bez promene	prosečna
22	Paradajz (sve sorte)	Domaće	ka	100,00	120,00	120,00	rast	prosečna
23	Paradajz (zeleni)	Domaće	kg	40,00	60,00	50,00	pad	dobra
24	Pasulj (beli)	Domaće	kg	320,00	350,00	350,00	bez promene	prosečna
25	Pasulj (šareni)	Domaće	kg	320,00	350,00	350,00	bez promene	prosečna
26	Patlidžan (sve sorte)	Domaće	kg	50,00	60,00	60,00	pad	dobra
27	Paškanat (sve sorte)	Domaće	kg	150,00	180,00	150,00	bez promene	prosečna
28	Peršun (korenkaš)	Domaće	ka	150,00	180,00	150,00	bez promene	dc'bra
29	Peršun (liščar)	Domaće	vez	15,00	20,00	20,00	bez promene	dobra
30	Pečurke (šampinjoni)	Domaće	kg	190,00	200,00	200,00	bez promene	dobra
31	Praziluk (sve sorte)	Domaće	kg	100,00	120,00	100,00	bez promene	dobra
32	Rotklica (sve sorte)	Domaće	vez	50,00	50,00	50,00	bez promene	slaba
33	Spanać (sve sorte)	Domaće	kg	130,00	150,00	150,00	bez promene	prosečna
34	Tikvice (sve sorte)	Domaće	kq	50,00	60,00	50,00	bez promene	dobra
35	Zeleni (sve sorte)	Domaće	vez	50,00	60,00	50,00	bez promene	dobra
36	Zelena salata (sve sorte)	Domaće	komad	70,00	80,00	70,00	pad	prosečna
37	Šargarepa (sve sorte)	Domaće	kq	70,00	80,00	80,00	rast	prosečna

IZVEŠTAJ ZA ŽITARICE, ULJANE KULTURE I KRMNO BILJE

Datum prikupljanja podataka: 1. - 8. 10. 2012. god.

* Kvalitet proizvoda je prema JUS standardima ukoliko drugačije nije naznačeno

GAZDINSTVO Mesto prikupljanja cena: Pančevo

R. B.	Proizvod	Pakovanje	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
					min	max	dom		
1	Lucerka (seno u balama)	bala 12-25 kg	Domaće	kg	25	26	25	rast	slaba

MALOPRODAJA Mesto prikupljanja cena: Pančevo

R. B.	Proizvod	Pakovanje	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
					min	max	dom		
1	Sojina sačma (44% proteina)	džak 33 kg	Domaće	kg	110	120	120	pad	vrlo slaba
2	Suncokretova sačma (33% proteina)	džak 33 kg	Domaće	kg	60	70	70	bez promene	vrlo slaba

PIJACA Mesto prikupljanja cena: Pančevo

R. B.	Proizvod	Pakovanje	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
					min	max	dom		
1	Kukuruz (okrunjen, prirodno sušen)	džak 50 kg	Domaće	kg	28	30	30	bez promene	prosečna
2	Lucerka (seno u balama)	džak 12-25 kg	Domaće	kg	25	26	25	bez promene	prosečna
3	Pšenica	džak 50 kg	Domaće	kg	30	32	32	bez promene	slaba
4	Stočni ječam	džak 50 kg	Domaće	kg	28	30	30	bez promene	skaba

SILOS Mesto prikupljanja cena: Pančevo

R. B.	Proizvod	Pakovanje	

MALI OGLASI

POLJOPRIVREDNA
MEHANIZACIJA

- Prodajem traktor Zetor 6711, traktor Vladimirac i kamion Mercedes 1213. Za kamion može zamena. Tel: 065/9715-931
- Prodajem traktor MTZ-52 sa motorom 105 KS, traktor Volvo 160 KS i kupujem rasturivač za veštak od 800 kg nošeni. Tel: 062/461-934
- Prodajem IMT 577 novi tip, rotacionu kosačicu sif 165, plug 757 dve brazde i 756 tri brazde. Tel: 065/2195-605
- Prodajem traktor Ferguson 533, špediter 2,5 t, špartač 4 reda olt, trokružni drljaču i berač Zmaj jednoredni. Tel: 022/476-680, 064/1224-665
- Prodajem traktor IMT 542 i jednobrazni plug. Tel: 064/3453-121
- Prodajem kombajn Zmaj 142 sa 3 adaptora i kombajn John Deere 950 sa 2 adaptora (žito i kukuruž). Tel: 064/1765-373
- Prodajem traktor Belorus T 40 bez prenje vuče u odličnom stanju. Tel: 064/5752-899
- Prodajem traktor IMT 539. Tel: 064/9126-554
- Prodajem traktor Rus 892 u ekstra stanju! Tel: 062/8684-024
- Prodajem kombajn Zmaj 142 (1988. god.) sa žitnim i kukuruznim hederom u odličnom stanju. Cena: 12.500 evra. Tel: 022/668-298, 062/668-298
- Prodajem traktor Torpedo, 1988. godište, generalno remontovan, odlično stanje. Tel: 022/736-192
- Prodajem traktor Ferguson 533, 1988. godište. Laćarak. Tel: 064/408-67-52
- Prodajem traktor Ferguson 539 i prikolici sa nosivostima 5 tona. Nikinci. Tel: 022/443-335
- Prodajem traktor IMT 560, novi tip. Tel: 064/40-62-990
- Prodajem traktor IMT 558, prskalicu, jednobrazni i dvobrazni plug, drljaču, tanjiraču, jednoredni i dvoredni berač, tarup, 3 levatora, setvospremać i špartač. Ruma. Tel: 022/470-993, 063/526-008
- Prodajem kombajn Zmaj 142, sreden i ofbaran, traktor IMT 539 i 50 prasića. Tel: 022/731-116, 064/975-34-23
- Prodajem traktor IMT 577 1982. godište, IMT 577 1987. godište i Massey Ferguson 120 KS, 2004. godište. Tel: 064/432-12-12
- Prodajem traktor Massey Ferguson 178 i tanjiraču raspona 3,2 m. Tel: 062/8-518-038
- Prodajem silažni kombajn. Tel: 064/12-52-950
- Prodajem traktor IMT 558, špediter nosivosti 2,5 tone i jednobrazni plug. Tel: 064/31-59-118
- Prodajem silo kombajn Potinger, jednoredni. Tel: 062/81-30-164
- Prodajem žitni kombajn Zmaj Univerzal. Tel: 064/33-11-825
- Prodajem žitni kombajn, utovarač stajnjaka, zadnji sa klipom i 1,5 tonu zobi. Tel: 022/2680-136
- Prodajem traktor Ferguson 533 i produženu prikolicu Dubrava. Tel: 064/911-88-51
- Prodajem traktor 577 sa prednjom vučom u odličnom stanju. Tel: 069/167-19-80
- Prodajem traktor Rus 52 sa utovarnim vilama za stajnjak, tanjiraču sa 24 diskama i kupujem trobrazni plug. Tel: 022/731-262, 064/04-23-538
- Prodajem traktor Zetor 4911, prikolicu za motokultivator, nizalicu za duvan i kupujem berač Zmaj 221. Tel: 064/36-85-247
- Prodajem kombajn Zmaj 142 sa adapterom za kukuruž. Martinci. Tel: 022/668-112
- Prodajem traktor IMT 533 i špediter i korpu za njega. Tel: 060/384-74-27
- Prodajem traktor IMT 540, tanjiraču, drljaču, špediter Kikinda, grabilice sunce, 3 berača, 2 cisterne za osoku, rasturivač za dubrivo, plug, setvospremać, veliki i mali levator i sejalicu. Ruma. Tel: 022/470-993, 063/526-008
- Prodajem traktor IMT 560. Tel: 022/670-760
- Prodajem kombajn MF 7276 u izvanrednom stanju sa opremom. Tel: 063/8814-626
- Prodajem traktor IMT 542, špediter 2,5 tone, original prikolicu za motokultivator, špartač dvoredni IMT, plug IMT 755 i 2 kosačice za travu na benzин. Tel: 064/31-59-118
- Prodajem traktor Vladimirac, 19 79. godište sa kabinom. Tel: 063/10-50-789
- Prodajem traktor Belorus 892. Tel: 062/86-84-024
- Prodajem traktor IMT 558, plug dvobrazni, četvorokrilnu drljaču, prskalicu Morava, prikolicu Kikinda. Tel: 022/743-572
- Prodajem traktor IMT 553, 1977. godište u dobrom stanju. Može zamena za malo jači. Laćarak. Tel: 022/670-331, 064/40-86-752
- Prodajem traktor Rus 52, 105 KS, 2 prikolice Ljutomerke, krunjač kapaciteta vagon na sat i levator dužine 8 m. Tel: 063/73-56-038
- Kupujem traktor Ferguson 33. Čalma. Tel: 022/685-239
- Kupujem traktor 565 IMT u dobrom stanju. Tel: 062/45-34-86
- Prodajem traktor FAR 2 klipa i prikolicu jednoosovinku sa duplim točkovima, ručne izrade. Laćarak. Tel: 064/909-27-25
- Prodajem traktor IMT 560, stari tip. Tel: 060/554-53-30
- Prodajem traktor T40. Cena 1.500 evra. Tel: 064/36-85-247
- Prodajem traktor Ferguson od 65 KS sa kabinom, uređena generalna pre 2 godine i automatsku Oltovu sejalicu. Tel: 022/631-014, 064/255-46-97
- Prodajem kombajn Zmaj. Tel: 064/287-53-23
- Prodajem traktor Torpedo 7506, odličan, remontovan. Tel: 022/736-192
- Prodajem traktor Ferguson 533, špediter 2,5 t, špartač 4 reda olt, trokružni drljaču i berač Zmaj jednoredni. Tel: 022/476-680, 064/1224-665
- Prodajem traktor IMT 542 i jednobrazni plug. Tel: 064/3453-121
- Prodajem kombajn Zmaj 142 sa 3 adaptora i kombajn John Deere 950 sa 2 adaptora (žito i kukuruž). Tel: 064/1765-373
- Prodajem traktor Belorus T 40 bez prenje vuče u odličnom stanju. Tel: 064/5752-899
- Prodajem traktor IMT 539. Tel: 064/9126-554
- Prodajem traktor Rus 892 u ekstra stanju! Tel: 062/8684-024
- Prodajem kombajn Zmaj 142 (1988. god.) sa žitnim i kukuruznim hederom u odličnom stanju. Cena: 12.500 evra. Tel: 022/668-298, 062/668-298
- Prodajem traktor Torpedo, 1988. godište, generalno remontovan, odlično stanje. Tel: 022/736-192
- Prodajem traktor Ferguson 533, 1988. godište. Laćarak. Tel: 064/408-67-52
- Prodajem traktor Ferguson 539 i prikolici sa nosivostima 5 tona. Nikinci. Tel: 022/443-335
- Prodajem traktor IMT 560, novi tip. Tel: 064/40-62-990
- Prodajem traktor IMT 558, prskalicu, jednobrazni i dvobrazni plug, drljaču, tanjiraču, jednoredni i dvoredni berač, tarup, 3 levatora, setvospremać i špartač. Ruma. Tel: 022/470-993, 063/526-008
- Prodajem kombajn Zmaj 142, sreden i ofbaran, traktor IMT 539 i 50 prasića. Tel: 022/731-116, 064/975-34-23
- Prodajem traktor IMT 577 1982. godište, IMT 577 1987. godište i Massey Ferguson 120 KS, 2004. godište. Tel: 064/432-12-12
- Prodajem traktor Massey Ferguson 178 i tanjiraču raspona 3,2 m. Tel: 062/8-518-038
- Prodajem silažni kombajn. Tel: 064/12-52-950
- Prodajem traktor IMT 558, špediter nosivosti 2,5 tone i jednobrazni plug. Tel: 064/31-59-118
- Prodajem silo kombajn Potinger, jednoredni. Tel: 062/81-30-164
- Prodajem žitni kombajn Zmaj Univerzal. Tel: 064/33-11-825
- Prodajem žitni kombajn, utovarač stajnjaka, zadnji sa klipom i 1,5 tonu zobi. Tel: 022/2680-136
- Prodajem traktor Ferguson 533 i produženu prikolicu Dubrava. Tel: 064/911-88-51
- Prodajem traktor 577 sa prednjom vučom u odličnom stanju. Tel: 069/167-19-80
- Prodajem traktor Rus 52 sa utovarnim vilama za stajnjak, tanjiraču sa 24 diskama i kupujem trobrazni plug. Tel: 022/731-262, 064/04-23-538
- Prodajem traktor Zetor 4911, prikolicu za motokultivator, nizalicu za duvan i kupujem berač Zmaj 221. Tel: 064/36-85-247
- Prodajem kombajn Zmaj 142 sa adapterom za kukuruž. Martinci. Tel: 022/668-112
- Prodajem traktor IMT 533 i špediter i korpu za njega. Tel: 060/384-74-27
- Prodajem traktor IMT 540, tanjiraču, drljaču, špediter Kikinda, grabilice sunce, 3 berača, 2 cisterne za osoku, rasturivač za dubrivo, plug, setvospremać, veliki i mali levator i sejalicu. Ruma. Tel: 022/470-993, 063/526-008
- Prodajem traktor IMT 560. Tel: 022/670-760
- Prodajem kombajn MF 7276 u izvanrednom stanju sa opremom. Tel: 063/8814-626
- Prodajem traktor IMT 542, špediter 2,5 tone, original prikolicu za motokultivator, špartač dvoredni IMT, plug IMT 755 i 2 kosačice za travu na benzин. Tel: 064/31-59-118
- Prodajem traktor Vladimirac, 19 79. godište sa kabinom. Tel: 063/10-50-789
- Prodajem traktor Belorus 892. Tel: 062/86-84-024
- Prodajem traktor IMT 558, plug dvobrazni, četvorokrilnu drljaču, prskalicu Morava, prikolicu Kikinda. Tel: 022/743-572
- Prodajem traktor IMT 553, 1977. godište u dobrom stanju. Može zamena za malo jači. Laćarak. Tel: 022/670-331, 064/40-86-752
- Prodajem traktor Rus 52, 105 KS, 2 prikolice Ljutomerke, krunjač kapaciteta vagon na sat i levator dužine 8 m. Tel: 063/73-56-038
- Kupujem traktor Ferguson 33. Čalma. Tel: 022/685-239
- Kupujem traktor 565 IMT u dobrom stanju. Tel: 062/45-34-86
- Prodajem traktor FAR 2 klipa i prikolicu jednoosovinku sa duplim točkovima, ručne izrade. Laćarak. Tel: 064/909-27-25
- Prodajem traktor IMT 560, stari tip. Tel: 060/554-53-30
- Prodajem traktor T40. Cena 1.500 evra. Tel: 064/36-85-247
- Prodajem traktor Ferguson od 65 KS sa kabinom, uređena generalna pre 2 godine i automatsku Oltovu sejalicu. Tel: 022/631-014, 064/255-46-97
- Prodajem kombajn Zmaj 142 sa 3 adaptora i kombajn John Deere 950 sa 2 adaptora (žito i kukuruž). Tel: 022/476-680, 064/1224-665
- Prodajem traktor IMT 542 i jednobrazni plug. Tel: 064/3453-121
- Prodajem kombajn Zmaj 142 sa 3 adaptora i kombajn John Deere 950 sa 2 adaptora (žito i kukuruž). Tel: 064/1765-373
- Prodajem traktor Belorus T 40 bez prenje vuče u odličnom stanju. Tel: 064/5752-899
- Prodajem traktor IMT 539. Tel: 064/9126-554
- Prodajem traktor Rus 892 u ekstra stanju! Tel: 062/8684-024
- Prodajem kombajn Zmaj 142 (1988. god.) sa žitnim i kukuruznim hederom u odličnom stanju. Cena: 12.500 evra. Tel: 022/668-298, 062/668-298
- Prodajem traktor Torpedo, 1988. godište, generalno remontovan, odlično stanje. Tel: 022/736-192
- Prodajem traktor Ferguson 533, 1988. godište. Laćarak. Tel: 064/408-67-52
- Prodajem traktor Ferguson 539 i prikolici sa nosivostima 5 tona. Nikinci. Tel: 022/443-335
- Prodajem traktor IMT 560, novi tip. Tel: 064/40-62-990
- Prodajem traktor IMT 558, prskalicu, jednobrazni i dvobrazni plug, drljaču, tanjiraču, jednoredni i dvoredni berač, tarup, 3 levatora, setvospremać i špartač. Ruma. Tel: 022/470-993, 063/526-008
- Prodajem kombajn Zmaj 142, sreden i ofbaran, traktor IMT 539 i 50 prasića. Tel: 022/731-116, 064/975-34-23
- Prodajem traktor IMT 577 1982. godište, IMT 577 1987. godište i Massey Ferguson 120 KS, 2004. godište. Tel: 064/432-12-12
- Prodajem traktor Massey Ferguson 178 i tanjiraču raspona 3,2 m. Tel: 062/8-518-038
- Prodajem silažni kombajn. Tel: 064/12-52-950
- Prodajem traktor IMT 558, špediter nosivosti 2,5 tone i jednobrazni plug. Tel: 064/31-59-118
- Prodajem silo kombajn Potinger, jednoredni. Tel: 062/81-30-164
- Prodajem žitni kombajn Zmaj Univerzal. Tel: 064/33-11-825
- Prodajem žitni kombajn, utovarač stajnjaka, zadnji sa klipom i 1,5 tonu zobi. Tel: 022/2680-136
- Prodajem traktor Ferguson 533 i produženu prikolicu Dubrava. Tel: 064/911-88-51
- Prodajem traktor 577 sa prednjom vučom u odličnom stanju. Tel: 069/167-19-80
- Prodajem traktor Rus 52 sa utovarnim vilama za stajnjak, tanjiraču sa 24 diskama i kupujem trobrazni plug. Tel: 022/731-262, 064/04-23-538
- Prodajem traktor Zetor 4911, prikolicu za motokultivator, nizalicu za duvan i kupujem berač Zmaj 221. Tel: 064/36-85-247
- Prodajem kombajn Zmaj 142 sa adapterom za kukuruž. Martinci. Tel: 022/668-112
- Prodajem traktor IMT 533 i špediter i korpu za njega. Tel: 060/384-74-27
- Prodajem traktor IMT 540, tanjiraču, drljaču, špediter Kikinda, grabilice sunce, 3 berača, 2 cisterne za osoku, rasturivač za dubrivo, plug, setvospremać, veliki i mali levator i sejalicu. Ruma. Tel: 022/470-993, 063/526-008
- Prodajem traktor IMT 560. Tel: 022/670-760
- Prodajem kombajn MF 7276 u izvanrednom stanju sa opremom. Tel: 063/8814-626
- Prodajem traktor IMT 542, špediter 2,5 tone, original prikolicu za motokultivator, špartač dvoredni IMT, plug IMT 755 i 2 kosačice za travu na benzин. Tel: 064/31-59-118
- Prodajem traktor Vladimirac, 19 79. godište sa kabinom. Tel: 063/10-50-789
- Prodajem traktor Belorus 892. Tel: 062/86-84-024
- Prodajem traktor IMT 558, plug dvobrazni, četvorokrilnu drljaču, prskalicu Morava, prikolicu Kikinda. Tel: 022/743-572
- Prodajem traktor IMT 553, 1977. godište u dobrom stanju. Može zamena za malo jači. Laćarak. Tel: 022/670-331, 064/40-86-752
- Prodajem traktor Rus 52, 105 KS, 2 prikolice Ljutomerke, krunjač kapaciteta vagon na sat i levator dužine 8 m. Tel: 063/73-56-038
- Kupujem traktor Ferguson 33. Čalma. Tel: 022/685-239
- Kupujem traktor 565 IMT u dobrom stanju. Tel: 062/45-34-86
- Prodajem traktor FAR 2 klipa i prikolicu jednoosovinku sa duplim točkovima, ručne izrade. Laćarak. Tel: 064/909-27-25
- Prodajem traktor IMT 560, stari tip. Tel: 060/554-53-30
- Prodajem traktor T40. Cena 1.500 evra. Tel: 064/36-85-247
- Prodajem traktor Ferguson od 65 KS sa kabinom, uređena generalna pre 2 godine i automatsku Oltovu sejalicu. Tel: 022/631-014, 064/255-46-97
- Prodajem kombajn Zmaj 142 sa 3 adaptora i kombajn John Deere 950 sa 2 adaptora (žito i kukuruž). Tel: 022/476-680, 064/1224-665
- Prodajem traktor IMT 542 i jednobrazni plug. Tel: 064/3453-121
- Prodajem kombajn Zmaj 142 sa 3 adaptora i kombajn John Deere 950 sa 2 adaptora (žito i kukuruž). Tel: 064/1765-373
- Prodajem traktor Belorus T 40 bez prenje vuče u odličnom stanju. Tel: 064/5752-899
- Prodajem traktor IMT 539. Tel: 064/9126-554
- Prodajem traktor Rus 892 u ekstra stanju! Tel: 062/8684-024
- Prodajem kombajn Zmaj 142 (1988. god.) sa žitnim i kukuruznim hederom u odličnom stanju. Cena: 12.500 evra. Tel: 022/668-298, 062/668-298
- Prodajem traktor Torpedo, 1988. godište, generalno remontovan, odlično stanje. Tel: 022/736-192
- Prodajem traktor Ferguson 533, 1988. godište. Laćarak. Tel: 064/408-67-52
- Prodajem traktor Ferguson 539 i prikolici sa nosivostima 5 tona. Nikinci. Tel: 022/443-335
- Prodajem traktor IMT 560, novi tip. Tel: 064/40-62-990
- Prodajem traktor IMT 558, prskalicu, jednobrazni i dvobrazni plug, drljaču, tanjiraču, jednoredni i dvoredni berač, tarup, 3 levatora, setvospremać i špartač. Ruma. Tel: 022/470-993, 063/526-008
- Prodajem kombajn Zmaj 142, sreden i ofbaran, traktor IMT 539 i 50 prasića. Tel: 022/731-116, 064/975-34-23
- Prodajem traktor IMT 577 1982. godište, IMT 577 1987. godište i Massey Ferguson 120 KS, 2004. godište. Tel: 064/432-12-12
- Prodajem traktor Massey Ferguson 178 i tanjiraču raspona 3,2 m. Tel: 062/8-518-038
- Prodajem silažni kombajn. Tel: 064/12-52-950
- Prodajem traktor IMT 558, špediter nosivosti 2,5 tone i jednobrazni plug. Tel: 064/31-59-118
- Prodajem silo kombajn Potinger, jednoredni. Tel: 062/81-30-164
- Prodajem žitni kombajn Zmaj Univerzal. Tel: 064/33-11-825
- Prodajem žitni kombajn, utovarač stajnjaka, zadnji sa klipom i 1,5 tonu zobi. Tel: 022/2680-136
- Prodajem traktor Ferguson 533 i produženu prikolicu Dubrava. Tel: 064/911-88-51
- Prodajem traktor 577 sa prednjom vučom u odličnom stanju. Tel: 069/167-19-80
- Prodajem traktor Rus 52 sa utovarnim vilama za stajnjak, tanjiraču sa 24 diskama i kupujem trobrazni plug. Tel: 022/731-262, 064/04-23-538
- Prodajem traktor Zetor 4911, prikolicu za motokultivator, nizalicu za duvan i kupujem berač Zmaj 221. Tel: 064/36-85-247
- Prodajem kombajn Zmaj 142 sa adapterom za kukuruž. Martinci. Tel: 022/668-112
- Prodajem traktor IMT 533 i špediter i korpu za njega. Tel: 060/384-74-27
- Prodajem traktor IMT 540, tanjiraču, drljaču, špediter Kikinda, grabilice sunce, 3 berača, 2 cisterne za osoku, rasturivač za dubrivo, plug, setvospremać, veliki i mali levator i sejalicu. Ruma. Tel: 022/470-993, 063/526-008
- Prodajem traktor IMT 560. Tel: 022/670-760
- Prodajem kombajn MF 7276 u izvanrednom stanju sa opremom. Tel: 063/8814-626
- Prodajem traktor IMT 542, špediter 2,5 tone, original prikolicu za motokultivator, špartač dvoredni IMT, plug IMT 755 i 2 kosačice za travu na benzин. Tel: 064/31-59-118
- Prodajem traktor Vladimirac, 19 79. godište sa kabinom. Tel: 063/10-50-789
- Prodajem traktor Belorus 892. Tel: 062/86-84-024
- Prodajem traktor IMT 558, plug dvobrazni, četvorokrilnu drljaču, prskalicu Morava, prikolicu Kikinda. Tel: 022/743-572
- Prodajem traktor IMT 553, 1977. godište u dobrom stanju. Može zamena za malo jači. Laćarak. Tel: 022/670-331, 064/40-86-752
- Prodajem traktor Rus 52, 105 KS, 2 prikolice Ljutomerke, krunjač kapaciteta vagon na sat i levator dužine 8 m. Tel: 063/73-56-038
- Kupujem traktor Ferguson 33. Čalma. Tel: 022/6

BESPLATNI MALI OGLASI

- Prodajem 2 jutra i 15 ari zemlje u Jarku. **Tel: 064/2821-451**
- Prodajem kuću u Bloku B u Sremskoj Mitrovici sa pratećim objektima i baštom. **Tel: 022/641-518**
- Prodajem 5 placeva u Belegišu. **Tel: 022/361-089**
- Izdajem ili prodajem stan i lokal u Sremskoj Mitrovici u Parobrodskoj ulici. **Tel: 022/684-269, 066/9705-728**
- Prodajem 2 nova stana u Staroj Pazovi, jedan u potkroviju blizu centra, cena 550 evra (kvadrat), drugi na prvom spratu, cena 570 evra (kvadrat). **Tel: 063/281-284**
- Prodajem kuću površine 80 m² sa pomoćnim objektima u okolini opštine Sombor. Može zamena za kuću u okolini Sremske Mitrovice. **Tel: 064/368-6849**

Prodajem plac u Bešenovačkom Prnjavoru površine 2.200 m², 100 metara od jezera Beli kamen. **Tel: 022/666-414, 060/6005-432**

Prodajem kuću u Grabovcima površine 120 m² na 40 ari placa. **Tel: 063/7608-899**

Prodajem kuću u Šidu blizu centra. **Tel: 064/1379-388**

Prodajem kuću u Kukujevcima, može zamena za razne stvari. **Tel: 022/742-842**

Prodajem stan površine 60 m² na drugom spratu, sa garazom u naselju Jelice Stanivuković u Šidu. **Tel: 064/3599-850**

Prodajem voćnjak površine 1 jutro i tri fritala, pola pod žitom a pola pod šljivom. **Tel: 022/666-209**

Prodajem kuću u Ravnju na placu od 50 ari. **Tel: 022/651-018**

Kupujem plac ili stan kuću u Irigu. **Tel: 060/1428-160**

Prodajem u Jarku kod Sremske Mitrovice 4,5 hektara obradive zemlje. **Tel: 061/1658-998**

Prodajem plac u Sremskim Karlovcima, sva dokumentacija, uvedeni struja i voda. Može zamena za manji stan u Sremskoj Mitrovici ili Novom Sadu. **Tel: 063/82-72-646**

Prodajem 2 jutra zemlje u Bačincima. **Tel: 022/743-572**

Prodajem kuću sa svim pratećim objektima u Šidu. **Tel: 064/363-03-75**

Prodajem vikendicu sa šljivicom u Krčedinu sa pogledom na Dunav (vikend zona). Plac 42 ari, 220 stabala šljiva 12 godina stare, asfaltni put, trofazna struja. Cena 20.000 evra. **Mob: 063/592-235**

Prodajem kuću u Stejanovcima, može zamena za stan u Rumi. **Tel: 022/454-560, 064/235-05-08**

Prodajem plac u Golubincima površine 8 ari. **Tel: 022/381-100**

Prodajem plac u Sremskoj Mitrovici površine 5 ari, u naselju 25. maj, započeta gradnja. **Tel: 065/243-45-79**

Prodajem kuću u Platičevu. **Tel: 022/451-088**

Prodajem stan u Novom Sadu na Detelinari. **Tel: 022/630-320**

Prodajem kuću u Šidu ili menjam za Rumu ili Vrdnik. **Tel: 064/08-161-23**

Prodajem 4 jutra zemlje u Moroviću. **Tel: 022/682-205**

Prodajem jutro zemlje u Noćaju i 2,3 jutra u Apševcima ili menjam za zemlju u okolini Šida. **Tel: 022/611-915, 060/428-14-20**

Izdajem namešten jedno posoban stan sa terasom u Novom Sadu, Bulevar Jaše Tomića. **Tel: 066/455-540**

Prodajem kuću u Ilinčima. **Tel: 022/736-279, 064/469-20-85**

Prodajem plac od 20 ari u Staroj Pazovi, povoljno. **Tel: 022/315-760**

Prodajem jutro zemlje u Staroj Binguli. **Tel: 022/672-319, 064/490-61-85**

Prodajem 9 jutara obradive zemlje u ataru Novog Slankamena i prikolici jednoosovinku. **Tel: 022/554-912, 064/226-8-274**

Prodajem kuću u Vognju u centru na 25 ari placa. **Tel: 022/431-300**

POLJOPRIVREDNI PROIZVODI

Prodajem balirano detelinu. **Tel: 066/5154-165**

Prodajem sadnice kalemljenog rođnog belog duda i žalosni patuljci, padajući dud. Srebrna medalja 2004. **Tel: 022/584-494, 064/3220-576**

Prodajem bundeve. Imam taburice bele (Dobrinici). **Tel: 022/453-338**

Prodajem kukuruz rod 2011, 5 do 6 tona. **Tel: 022/743-444, 063/1051-926**

Prodajem 4 tone okrunjenog kukuruza. **Tel: 022/631-495, 066/403-677**

Prodajem 4 tone soje u zrnju. **Bosut. Tel: 022/687-388**

SREMSKA POLJOPRIVREDA

- Vaš poljoprivredni savetnik
- Novine koje Vas uvode u savremeni agrobiznis

MARKETING
Tel/fax: 022/610-496
Mob: 064/1629-737

E-mail: poljoprivreda@sremskenovine.co.rs

- Prodajem 7 tona kukuruza. **Tel: 022/660-171**
- Kupujem detelinu. Indija. **Tel: 022/553-168**
- Prodajem 200-300 bala slame. **Tel: 060/0730-008**
- Prodajem oko 700 bala deteline. **Tel: 022/731-309**
- Prodajem 700 tona kukuruza ekstra kvaliteta i kupujem nerasta težine do 100 kg. **Tel: 022/660-171**
- Prodajem 700 bala deteline. **Tel: 022/731-309**
- Prodajem cisternu zapremine 3.000 litara, korišćena samo za vodu. **Tel: 064/18-53-053**
- Prodajem veću količinu kuvanog paradaža. **Tel: 064/56-922-41**
- Prodajem baliranu detelinu. Martinci. **Tel: 022/668-265**
- Prodajem soju. **Tel: 064/11-118-99**
- Prodajem obreljene orahe. **Tel: 022/472-155**
- Prodajem baliranu detelinu. Vašica. **Tel: 022/731-414**
- Prodajem veću količinu soje. **Tel: 064/18-118-99**
- Prodajem veću količinu jabuke za jelo ili rakiju. Noćaj. **Tel: 022/657-209**
- Prodajem voće uslužno na teritoriji Sremske Mitrovice i okoline. **Tel: 064/4841-401**
- Prodajem baliranu detelinu. **Tel: 022/477-634, 061/22-95-982**
- Prodajem 10 tona crnog luka. **Tel: 065/9-662-172**
- Prodajem 2 vagona sojine sačme od prošle godine. **Tel: 064/420-20-11**
- Prodajem suncokret Gricko± i baliranu slamu. **Tel: 022/312-914**
- Prodajem rakiju šljivovici i viljamovku. **Tel: 064/2576-881**
- Prodajem baliranu detelinu. Šid. **Tel: 022/710-331**
- Prodajem baliranu detelinu. Bešenovo. **Tel: 022/666-168**
- Prodajem seno i detelinu u rinfizi. Lačarak. **Tel: 022/673-086**
- Prodajem veću količinu kuvanog paradaža. 50 dinara litra. **Tel: 064/569-241**
- Prodajem belo vino i rakiju od grožđa. **Tel: 022/718-113**
- Prodajem kupinovo vino. **Tel: 064/1275-992**
- Prodajem veću količinu kukuruza. **Tel: 022/438-135, 064/1576-178**
- Prodajem 1200 bala deteline. **Tel: 064/1990-384**
- Prodajem prikoliku čokova. **Tel: 069/935-456**
- Prodajem 50 litara rakije šljivovice. **Tel: 022/682-158, 064/2822-215**
- Prodajem detelinu lucerku u rinfizi. **Tel: 022/661-188, 069/663-188**
- Prodajem 6 tona kukuruza u zrnju. **Tel: 066/403-677**
- Prodajem rakiju kajusiju, šljivu i lozu. Erdevik. **Tel: 066/9022-487**
- Prodajem obreljene orahe. **Tel: 022/472-155**
- Freziram bašte u Sremskoj Mitrovici i okolini i kupujem stariji rastaraji. **Tel: 022/718-374**
- Prodajem 15 komada prasica. **Tel: 022/682-071**
- Prodajem veću količinu kukuruza. **Tel: 022/438-135, 064/1576-178**
- Prodajem 1200 bala deteline. **Tel: 064/1990-384**
- Prodajem prikoliku čokova. **Tel: 069/935-456**
- Prodajem 50 litara rakije šljivovice. **Tel: 022/682-158, 064/2822-215**
- Prodajem detelinu lucerku u rinfizi. **Tel: 022/661-188, 069/663-188**
- Prodajem 6 tona kukuruza u zrnju. **Tel: 066/403-677**
- Prodajem rakiju kajusiju, šljivu i lozu. Erdevik. **Tel: 066/9022-487**
- Prodajem obreljene orahe. **Tel: 022/472-155**
- Freziram bašte u Sremskoj Mitrovici i okolini i kupujem stariji rastaraji sa prikolicom. **Tel: 022/718-374**
- Prodajem 15 komada prasica. **Tel: 022/682-071**
- Prodajem veću količinu bundeve. **Tel: 060/3174-726**
- Prodajem balirano seno. **Tel: 022/640-245, 069/631-249**
- Prodajem baliranu detelinu. **Tel: 022/660-874**
- Prodajem veću količinu grožđa, italijanski rizling. Šid. **Tel: 022/718-113**
- Kupujem 2 prikolice kukuruza u klipu. **Tel: 063/8289-121**
- Prodajem rakiju komovicu u većoj količini. Šid. **Tel: 022/712-935**
- Kupujem rakiju komovicu, veću količinu. **Tel: 022/630-429**
- Prodajem veću količinu livadskog sena odličnog kvaliteta, skladistište u objektu. **Tel: 063/7114-103**
- Prodajem kruške i šljive. Grgurevići. **Tel: 022/2680-364**
- Prodajem zob. **Tel: 022/732-293**
- Prodajem veću količinu jabuka za rakiju i baliranu detelinu. **Tel: 022/667-209**
- Prodajem veću količinu baliranu detelinu. Veliki Radinci. **Tel: 022/660-065**

Kupujem kravu. **Tel: 022/681-520**

Prodajem 50 prasića težine 15-20 kg i konje lipicanere. **Tel: 021/758-078, 064/102-98-93**

Prodajem 3 krate, 2 junice, 2 kobile i 2 Dubravina špeditera od 1,5 t. **Tel: 022/737-590, 063/837-30-92**

Prodajem 2 steone krave crnobeli Holštajn, može zamena za jalove i kamion za pčele, staju 24 košnice. **Tel: 022/432-169**

Prodajem 12 ovaca i ovna rase Virtemberg. Vašica. **Tel: 062/464-918**

Prodajem stado ovaca od 70 komada, vinterberg i il de france. **Tel: 062/222-135**

Prodajem 6 stonih junica. **Tel: 069/4754-216**

Prodajem muško tele crvenobelo, staro 2 nedelje. Bingula. **Tel: 063/7431-244**

Prodajem stado ovaca vinterberg i il de france i 2 ovna il de france. **Tel: 062/222-135**

Prodajem 4 jagnjeta. Martinci. **Tel: 022/669-102**

Prodajem 3 visokosteone junice. **Tel: 061/264-577**

Prodajem 2 bika i stado ovaca. **Tel: 064/0423-538**

Prodajem paunove i lovačke pse. **Tel: 022/716-200**

Prodajem kravu, steona 9 meseci, peto teho, daje 22-23 litre mleka. **Tel: 063/73-83-921**

Prodajem starije krmače, suprasne. **Tel: 022/732-116, 064/975-34-23**

Prodajem mangulice za klanje težine oko 100 kg. **Tel: 022/657-207**

Prodajem junicu simentalku, 4 mesece. **Tel: 062/960-178**

Prodajem bele tovne piliće. **Tel: 022/753-976**

Prodajem krmuču težine 250 kg za klanje. **Tel: 022/737-223**

Prodajem kravu i tele. Ruma. **Tel: 022/472-444**

Prodajem stonu kravu, treba da se tel. 1. avgusta. **Tel: 066/205-872**

Prodajem kravu crveno belu. **Tel: 022/753-976**

Prodajem krmuču težine 250 kg za klanje. **Tel: 022/737-223**

Prodajem koke nosilje. **Tel: 022/2711-349**

Prodajem mladu krmaču i 6 prasica tek opraseni. **Tel: 064/36-85-247**

Prodajem 5 ovaca, 6 jaganjaca i 1 ovna virtemberg. **Tel: 064/31-59-118**

Prodajem male morke. **Tel: 064/993-50-14**

Prodajemo bokoške i petlove iz matičnog jata. **Tel: 022/614-125**

Prodajem žensko tele, ukršteni Simentalac i crveni Holštajn. **Tel: 022/436-227**

Prodajem crno-belo kravu. **Tel: 022/432-169**

Prodajem kozu i 2 jareta. Cena povoljna. Lačarak. **Tel: 022/670-768**

Prodajem iznose koke nosilje. Cena 150 dinara komad. **Tel: 022/2711-349, 065/45-48-580**

Prodajem paunove i paunice. **Tel: 064/21-50-110**

Prodajem 5 komada sjagnjene cigare, 80 evra komad. **Tel: 062/960-236-326**

Kupujem june težine oko 300 kg za klanje. **Tel: 064/29-24-216**

Prodajem koke sa jaradima. Kukujevići. **Tel: 022/742-379**

Kupujem neocišćene heraste za klanje. **Tel: 061/310-16-84**

Prodajem svinje i prasice mangulice. **Tel: 063/236-558**

Prodajem 2 rascne koke i petlove. **Tel: 062/188-00-24**

Prodajem 10 aluminijumskih cevi za navodnjavanje sa rasprskivačima. **Tel: 022/688-133**

Prodajem pumpu za navodnjavanje Tomos. Mandelos. **Tel: 022/681-664, 064/3311-638**

Prodajem 30 cevi za navodnjavanje, aluminijumske, slovenačke proizvodnje. **Tel: 022/465-808**

Prodajem pumpu Morava za zaliwanje, ima 2 usisna i 2 potisna creva. Velički Radinci. **Tel: 022/660-016**

ISPLATI SE!

AGROGLOBE

Apache

- Odlični rezultati u proizvodnji u poslednje 4 godine
- Izražena adaptibilnost
- Veoma intenzivno bokorenje
- Nisko stablo, čvrste grde
- Visoka tolerancija na poleganje

Andino

- Izuzetan potencijal prinosa
- Srednja dužina vegetacije
- Snažno bokorenje
- Klas s osjem dobro razvijen
- Visoka tolerancija na poleganje

ПОПИС

2012
ПОЉОПРИВРЕДЕ

Сваки попис
даје опис.
УЧЕСТВУЈМО У
ПОПИСУ ПОЉОПРИВРЕДЕ.

1. октобра – 15. децембра 2012.
www.popispoljoprivrede.stat.rs
Важне информације на: 0800 103 103

Попис пољопривреде 2012.
у Републици Србији, који припрема,
организује и спроводи
Републички завод за статистику
представља најбољи начин да се добију
свеобухватне и прецизне информације
које ће послужити као основа за будуће
одлуке у пољопривреди.

Република Србија

Република Србија
Републички завод за статистику

Подржано од стране Европске уније

Медијски покровитељ:

Радио-телевизија Србије